

Fremtind Forsikring AS

Rapport om solvens og finansiell stilling (SFCR) pr. 1.1.2019

Styrevedtatt:
Oslo, 11. april 2019

INNHOOLD

INNLEDNING OG SAMMENDRAG	4
INNLEDNING	4
SAMMENDRAG	4
A. VIRKSOMHET OG RESULTATER.....	5
A.1 VIRKSOMHET	5
A.2 FORSIKRINGSRESULTAT.....	6
A.3 INVESTERINGSRESULTAT	7
A.4 RESULTAT FRA ØVRIG VIRKSOMHET	8
A.5 ANDRE OPPLYSNINGER	8
B. SYSTEM FOR RISIKOSTYRING OG KONTROLL.....	9
B.1 GENERELLE OPPLYSNINGER OM SYSTEMET FOR RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL.....	9
B.1.1 RAMMEVERK FOR RISIKOSTYRING	9
B.1.2 ROLLER OG ANSVAR	10
B.1.3 FORUM OG KOMITEER.....	12
B.1.4 GODTGJØRING	13
B.2 KRAV TIL EGNETHET.....	13
B.3 RISIKOSTYRINGSSYSTEMET	13
B.3.1 RISIKOSTYRINGSFUNKSJONEN.....	15
B.3.2 EGENVURDERING AV RISIKO OG SOLVENS (ORSA).....	15
B.4 INTERNKONTROLLSYSTEM	16
B.5 INTERNREVISJONFUNKSJONEN	17
B.6 AKTUARFUNKSJONEN	17
B.7 UTKONTRAKTERING	17
B.8 ANDRE OPPLYSNINGER.....	19
C. RISIKOPROFIL	20
C.1 FORSIKRINGSRISIKO	22
C.2 MARKEDSRISIKO	23
C.2.1 FORSIKTIGHETSPRINSIPPET	24
C.2.2 RISIKOKONSENTRASJON	24
C.3 RISIKOREDUKSJONSTEKNIKKER	25
C.4 MOTPARTSRISIKO	25
C.5 LIKVIDITETSRISIKO.....	26
C.6 OPERASJONELL RISIKO.....	26
C.7 ANDRE VESENTLIGE RISIKOER	26
C.8 ANDRE OPPLYSNINGER.....	26
D. VERDSETTING FOR SOLVENSFORMÅL.....	27
D.1 EIENDELER	27
D.2 FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER.....	28
D.3 ANDRE FORPLIKTELSER	29
D.4 ALTERNATIVE VERDSETTINGSMETODER	29
D.5 ANDRE OPPLYSNINGER	29

E. KAPITALSTYRING	30
E.1 ANSVARLIG KAPITAL	30
E.2 SOLVENSKAPITALKRAV OG MINSTEKAPITALKRAV	31
E.2.1 MINIMUMSKAPITALKRAV (MCR)	31
E.2.2 SOLVENSKAPITALKRAV (SCR)	31
E.3 BRUK AV DURASJONSBASERT UNDERMODULEN FOR AKSJERISIKO VED BEREGNINGEN AV SOLVENSKAPITALKRAVET 32	32
E.4 FORSKJELLER MELLOM STANDARDFORMELEN OG BENYTTETE INTERNE MODELLER.....	32
E.5 MANGLENDE OPPFYLLELSE AV MINSTEKAPITALKRAVET ELLER SOLVENSKAPITALKRAVET	32
E.6 ANDRE OPPLYSNINGER.....	32
F. VEDLEGG	33
F.1 OFFENTLIGE RAPPORTERINGSSKJEMAER (QRT).....	33

TABELLISTE

Tabell 1: Forsikringsresultat fordelt pr. bransje	6
Tabell 2: Investeringsresultater	7
Tabell 3: Investeringsresultat pr. aktivaklasse.....	7
Tabell 4: Oversikt over vesentlige utkontrakterings tjenester	18
Tabell 5: Oversikt scenarioer utarbeidet under ORSA (SB1S).....	20
Tabell 6: Oversikt scenarioer utarbeidet under ORSA (DNB)	21
Tabell 7: Stresstest: nedgang i finansmarkedene	21
Tabell 8: Sensitivitetsanalyse: Forsikringsrisiko.....	23
Tabell 9: Markedsrisiko	23
Tabell 10: Markedsrisiko konsentrasjon – basert på kreditt-rating.....	25
Tabell 11: Markedsrisiko konsentrasjon – basert på utsteder	25
Tabell 12: Eiendeler i balansen pr. 1.1.2019	27
Tabell 13: Forsikringstekniske avsetninger brutto.....	28
Tabell 14: Forsikringstekniske avsetninger: Solvens II og regnskap	28
Tabell 15: Verdsettelse av forpliktelser	29
Tabell 16: Tilgjengelig kapital pr. 1.1.2019	30
Tabell 17: Kapitalgrupper	31
Tabell 18: Solvensmargin pr. 1.1.2019	31
Tabell 19: Pilar 1 kapitalkrav pr. 1.1.2019	32

FIGURLISTE

Figur 1: Rammeverk for risikostyring	10
Figur 2: ORSA prosessen.....	16
Figur 3: Solvenskapitalkrav: undermoduler.....	20
Figur 4: Forsikringsrisiko.....	22
Figur 5: Markedsrisiko - Aktivaklasser	23
Figur 6: Markedsrisiko fordeling.....	24
Figur 7: Motpartsrisiko	26

INNLEDNING OG SAMMENDRAG

INNLEDNING

Solvens II representerer et mer risikobasert regelverk enn tidligere solvens- og kapitaldekningsregelverk som selskapet har vært underlagt. Regelverket stiller store krav til rapportering og offentliggjøring av informasjon.

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av solvens og finansiell stilling for Fremtind Forsikring AS (heretter Fremtind eller Selskapet). Alle tallstørrelser i dokumentet er fremstilt som Fremtind pr. 1. januar 2019, dette betyr aggregerte tall pr. 31.12.2018 for DNB Forsikring AS og SpareBank 1 Skadeforsikring AS, med mindre annet fremgår. Selskapet benytter standardformelen til beregning av solvensmargin under Solvens II. Selskapets solvenskapitalkrav (SCR) pr. 1.1.2019 var på 2.274 mill. kroner. Selskapets solvenskapital var på samme tidspunkt 5.238 mill. kroner, tilsvarende et overskudd av tilgjengelig kapital på 2.964 mill. kroner og en solvensmargin på 230 prosent.

SAMMENDRAG

Rapporten omhandler virksomheten og resultatene til Fremtind, systemet for risikostyring og internkontroll, risikoprofilen, verdsettelse for solvensformål samt kapitalstyring. Styret i selskapet har det overordnede ansvaret for alle temaene som er omhandlet i rapporten.

Fremtind eies av SpareBank 1 Gruppen og DNB ASA hvor eierandelene er på henholdsvis 65 prosent og 35 prosent. Selskapet er et datterselskap i selskapsstrukturen til SpareBank 1 Gruppen og er landets tredje største skadeforsikringsselskap og landets største med distribusjon gjennom bank. Fremtind har som mål å bli markedsledende på kundetilfredshet, vekst og lønnsomhet.

Fremtind tilbyr både skade- og personforsikringsprodukter i privat-, organisasjons- og næringslivsmarkedet. SpareBank 1 bankene distribuerer forsikringene under SpareBank 1 – merkevaren, mens DNB bankene distribuerer forsikringene under DNB merkevaren. SpareBank 1 sin avtale knyttet til LO-favør videreføres og det samme gjøres for DNB sin avtale knyttet til Norsk Sykepleierforbund.

Selskapet oppnådde et resultat etter skatt på 566 mill. kroner pr.1.1.2019. I selskapets balanse er det gjort en avsetning til utbetaling av utbytte til eiere på 566 mill. kroner. God styring mot lønnsomhetsmål, god kunde- og risikoseleksjon og risikoprising har bidratt til tilfredsstillende lønnsomhet i 2018.

Selskapet benytter standardformelen til beregning av solvensmargin under Pilar 1. Selskapets solvenskapitalkrav ved pr. 1.1.2019 var på 2 274 mill. kroner. Selskapets solvensmargin var på samme tidspunkt 230 prosent, mens solvensmargin justert for utbetaling av årets resultat som utbytte er på 205 prosent. Sett opp imot selskapets kapitalmål på 160 prosent anses selskapets som godt kapitalisert.

A. VIRKSOMHET OG RESULTATER

A.1 VIRKSOMHET

Fremtind har hovedkontor i Oslo og er et forsikringsselskap eiet av SpareBank 1 Gruppen (heretter SB1G) og DNB ASA. Fremtind er et resultat av fusjonen mellom skadeforsikringsvirksomhetene i DNB ASA og SB1G, DNB Forsikring AS (heretter DNB) og SpareBank 1 Skadeforsikring AS (heretter SB1S), hvor sistnevnte er det overtagende selskap. Fremtind ligger i selskapsstrukturen til SB1G hvor eierandelen til SB1G utgjør 65 prosent og DNB ASA sin andel utgjør 35 prosent. DNB ASA har en opsjon på ytterligere kjøp av 5 prosent av aksjene i selskapet.

På sikt skal personrisikoprodukter overføres til Fremtind fra livsforsikringsselskapene til SB1G og DNB ASA.

Fremtind bygger på mer enn 90 års erfaring som forsikringsleverandør. Sparebank 1 bankene distribuerer forsikringer under SpareBank 1 – merkevaren, mens DNB bankene distribuerer forsikringene under DNB merkevaren. SpareBank 1 sin avtale knyttet til LO-favør videreføres og det samme gjøres for DNB sin avtale knyttet til Norsk Sykepleierforbund.

Selskapets netto premieinntekter pr. 1.1.2019 utgjorde 8.032 mill. kroner. Selskapet har en klar ambisjon om å øke salget gjennom DNB ASA og SpareBank 1 sine bankene kanaler.

Fremtind tilbyr både skade- og personforsikringsprodukter i privat-, organisasjons- og næringslivsmarkedet. Selskapet er Norges tredje største skadeforsikringsselskap med en markedsandel på over 15 prosent på fusjonstidspunktet 8. januar 2019. Innen Privatmarkedet hadde Fremtind en markedsandel på 16,3 prosent og er Norges nest største selskap innen privat skadeforsikring.

Selskapets registrerte kontoradresse og kontaktdetaljer for selskapets eksterntrevisor samt tilsynsmyndighet er:

Kontoradresse:

Fremtind Forsikring AS
Hammersborggata 2
0179 Oslo
Telefon: 09020

Ekstern revisor:

KPMG AS Sørkedalsveien 6
Postboks 7000 Majorstuen
0306 Oslo
Telefon: 04063

Tilsynsmyndighet:

Finanstilsynet
Revierstredet 3
0151 Oslo
Telenor: 22 93 98 00

A.2 FORSIKRINGSRESULTAT

SB1S – porteføljen:

Forsikringsresultatet for SB1S-porteføljen pr. 31.12.2018 var på 593 mill. kroner. Oversikten nedenfor viser forsikringsresultat pr. bransje som kategorisert under Solvens II.

NOK 1 000	Forsikring mot utgifter til medisinsk behandling	Forsikring mot inntektstap	Yrkesskade-forsikring	Motorvogn-forsikring -traffikk	Motorvogn-forsikring -øvrige	Sjø-forsikring, transport-forsikring og luftfart-forsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars-forsikring	Assistanse-forsikring	Forsikring mot diverse økonomiske tap	Sum
Netto premieinntekter	239 853	68 076	96 804	831 106	1 355 777	3 923	2 528 037	60 502	549 502	69 639	5 803 219
Erstatningskostnader for egen regning	-248 534	-23 111	11 371	-155 396	-1 048 676	-2 179	-1 862 247	-27 541	-356 616	-61 812	-3 774 743
Forsikringsrelaterte kostnader + endring avsetning selv.	-63 305	-17 918	-12 747	-181 748	-483 996	-7 179	-490 566	-19 400	-143 990	-14 947	-1 435 796
Forsikringsresultat	-71 986	27 046	95 428	493 962	-176 894	-5 436	175 223	13 561	48 896	-7 120	592 680

Tabell 1: Forsikringsresultat fordelt pr. bransje

Netto premieinntekter ved utgangen av året var på 5.803,2 mill. kroner mot 5.487,6 mill. kroner i 2017, tilsvarende en økning på 315,6 mill. kroner. Økningen skyldes i hovedsak økt salg av Motorvognforsikring, Brann/kombinert og Reiseforsikring. Hovedbidraget kommer fra Privatmarkedet.

Erstatningskostnader for egen regning i 2018 var på 3.774,7 mill. kroner, hvilket er 453,7 mill. kroner høyere enn i 2017. Skadeprosenten økte med 4,8 prosentpoeng til 63,5 prosent. Økningen i erstatningskostnader for egen regning skyldes i hovedsak økt skadefrekvens og redusert avviking i 2018. Oppdaterte modeller indikerer konservative erstatningsnivåer for Motor ansvar og Yrkesskade. Gitt at dette er en varig trend vil avviklingsgevinster gradvis realiseres. Fravær av større naturskadehendelser i 2018 har redusert naturskadeerstatninger med 25 mill. kroner sammenlignet med 2017.

Forsikringsrelaterte kostnader utgjorde 1.405 mill. kroner i 2018 sammenlignet med 1.322 mill. kroner i 2017, en økning på 83,0 mill. kroner. Kostnadsprosenten er redusert med 0,1 prosentpoeng, og endte på 24,2 prosent i 2018. Økte driftskostnader skyldes hovedsakelig en økning i lønnskostnader som følge av selskapets bevisste satsing innenfor IKT, CRM/Kundediialog og Produkt for således å bygge egen kompetanse på viktige områder. Kostnader knyttet til eksterne konsulenter og IKT har også økt i 2018 sammenlignet med 2017. Provisjoner til distributører er på nivå med året før. Salgs- og bestandsprovisjon øker som følge av vekst, mens lønnsomhetsprovisjonen reduseres tilsvarende grunnet økning i skadeprosenten og medfører at nettoeffekten blir tilnærmet null.

Combined ratio var på 87,7 prosent for året, en økning på 4,7 prosentpoeng, forklart av de ovennevnte forhold.

DNB – porteføljen:

Forsikringsresultatet for DNB-porteføljen pr. 31.12.2018 var på 154 mill. kroner. Oversikten nedenfor viser forsikringsresultat pr. bransje som kategorisert under Solvens II.

NOK 1 000	Forsikring mot utgifter til medisinsk behandling	Forsikring mot inntektstap	Yrkesskade-forsikring	Motorvogn-forsikring -traffikk	Motorvogn-forsikring -øvrige	Sjø-forsikring, transport-forsikring og luftfart-forsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars-forsikring	Assistanse-forsikring	Forsikring mot diverse økonomiske tap	Sum
Netto premieinntekter		212 448		296 219	530 095	193	762 319	1 108	382 740	43 462	2 228 584
Erstatningskostnader for egen regning		-44 545		-189 995	-497 392	-184	-603 703	-509	-256 837	-51 069	-1 644 234
Forsikringsrelaterte kostnader		-70 572		-60 458	-108 194	-24	-142 204	-150	-60 378	-8 191	-450 170
Forsikringsresultat	0	97 332	0	45 766	-75 491	-16	16 411	449	65 526	-15 797	154 191

Netto premieinntekter utgjorde 2 228,6 mill. kroner mot 2 161,1 mill. kroner i 2017, tilsvarende en økning på 67,5 mill. kroner. Økningen er knyttet til bransjene Brann/kombinert og Assistanse (Reiseforsikring).

Erstatningskostnader for egen regning i 2018 var på 1.644,2 mill. kroner, dette er 146,1 mill. kroner høyere enn 2017. Økningen i erstatningskostnader for egen regning skyldes en hard vinter i første kvartal og et høyere innslag av storskader sammenlignet med 2017. I tillegg medføre planlagte strategiske tiltak, som eksempelvis «Bonusbulken», til en økning i skadefrekvensen sammenlignet med fjoråret. Omfanget av naturskader ble relativt lite i 2018, med stormen «Helene» på Vestlandet og flommen i Oppland som de største hendelsene. Forsikringsresultatet for 2018 inkluderte en avviklingsgevinst på tidligere skadeårganger på 48,6 mill. kroner i 2018, det vil si 44,1 mill. kroner høyere enn i 2017. Hoveddelen av avviklingsgevinsten kommer fra personrisikoproduktene Forsikring mot inntektstap (ulykke og betalingsforsikring).

Forsikringsrelaterte kostnader utgjorde 450,2 mill. kroner i 2018 sammenlignet med 422,3 mill. kroner i 2017. Økningen i forsikringsrelaterte kostnader på 27,9 mill. kroner skyldes i hovedsak kostnader i forbindelse med stabilisering av fagsystemet etter konverteringen i 2017, samt kostnader knyttet til forberedelser til fusjonen.

Combined ratio var på 94,0 prosent for året, tilsvarende en økning på 5,1 prosentpoeng. Økningen er i hovedsak knyttet til økt skadeprosent.

A.3 INVESTERINGSRESULTAT

Hensikten med forvaltningen er i første rekke å maksimere avkastningen over tid innenfor et akseptabelt risikonivå. Fallende rentenivåer de seneste årene fører til en lavere forventet avkastning for selskapets investeringsportefølje.

Selskapet følger en strategi med relativ fast strategisk allokering til ulike aktivaklasser, hvor allokeringen er kalibrert til å kunne bidra med langsiktige risikopremier fra ulike kilder. I tillegg til rentenivået, er det identifisert tre hovedkilder til risikopremier i investeringsstrategien. Dette er forventet meravkastning fra kreditt, eiendom og aksjer. For å kunne oppnå denne typen risikopremier, er det viktig at det totale risikonivået er bærekraftig over tid.

Rammene for investeringene er gitt gjennom selskapets Investeringsstrategi. Investeringsstrategien revideres årlig og godkjennes av styret.

Investeringsresultater (mill. kroner)	1.1.2019	2017
Inntekter fra investeringer i datterselskap (eiendomselskap)	62,7	55,9
Renteinntekter og utbytte markedsverdi på finansielle eiendeler	203,9	219,0
Verdiendring på investering	-175,7	378,5
Realisert gevinst og tap på investeringer	74,5	-44,2
Sum netto inntekter fra investeringer	165,4	609,2
Forvaltningskostnader	-6,0	-9,7
Sum kostnader investeringer	-6,0	-9,7
Investeringsresultat	159,4	599,5

Tabell 2: Investeringsresultater

Finansresultatet var på 159,4 mill. kroner (599,5 mill. kroner i 2017), tilsvarende en finansavkastning på 1,5 prosent. Nedenfor gis en oversikt over finansresultat pr. aktivaklasse.

Investeringsresultater pr. aktivaklasse (mill. kroner)	1.1.2019	2017
Omløpsobligasjoner	96,2	129,0
Anleggsobligasjoner	67,9	68,6
Eiendom (direkte avkastning og verdiregulering)	92,7	216,7
Aksjer	-91,4	194,1
Annet	-5,8	-8,9
Investeringsresultat	159,4	599,5

Tabell 3: Investeringsresultat pr. aktivaklasse

HOVEDPUNKTER:

- Investeringsresultatet var på 159,4 mill. kroner som er 440,1 mill. kroner lavere enn foregående år.
- Den samlede avkastningen kommer fra varierende bidrag fra de ulike aktivaklassene på et overordnet nivå.
 - Selskapet har en diversifisert renteportefølje som innehar rentepapirer med både kort og lengre durasjon. Porteføljen er også investert i statsobligasjoner med god rating og kredittobligasjoner hovedsakelig innen investment grade segmentet. Renter bidro totalt sett til en positiv avkastning, til tross for en økning i kredittmarginer. Avkastningen for omløpsrenter endte på 1,3 prosent. Renteavkastningen ble noe lavere enn tidligere år grunnet fallende renter over flere år.
 - Avkastning på derivater er i hovedsak relatert til valutasikring for den globale renteporteføljen.
 - Aksjeporteføljen er godt diversifisert innenfor både geografi og sektorer. Aksjer bidro med en negativ avkastning på -7,5 prosent, på nivå med utviklingen i globale referanseindekser.
 - Hold til forfall (anleggsobligasjoner) bidro med en avkastning på 3,2 prosent.
 - Eiendomsinvesteringer bidro med en avkastning på 5,4 prosent. Verdien av eiendomsinvesteringene ble i 2018 oppregulert med 17,8 mill. kroner, som tilsvarer 1,2 prosent av bokført verdi.
- Forvaltningsvolumet var på 12,3 mrd. kroner pr.1.1.2019.

Selskapet har en mindre del av investeringsporteføljen investert i verdipapiriserte posisjoner. Disse er investert i renteporteføljen og er av typen Asset Backed Securities, Commercial Mortgage-backed (CMO), Collateralized Loan Obligation (CLO) og Non-government backed CMO's. Totalt sett står disse investeringene for 2,8 prosent (340 mill. kroner) av investeringsporteføljen. Risikoen i investeringene ansees som relativt sett lav, da det i hovedsak er obligasjoner ratet AAA og AA i tillegg til at det er kort durasjon på disse investeringene. Investeringsstrategien legger opp til god diversifisering og relativt sett høye krav til kvaliteten på investeringene, hvor blant annet rating er viktig input i vurderingene.

Investeringsstrategien legger opp til god diversifisering og relativt sett høye krav til kvaliteten på investeringene, hvor blant annet rating er viktig input i vurderingene.

A.4 RESULTAT FRA ØVRIG VIRKSOMHET

Fremtind har ingen annen virksomhet enn landbasert skadeforsikring.

A.5 ANDRE OPPLYSNINGER

Utover forholdene beskrevet i punktene A.1-4 foreligger det ikke andre opplysninger av vesentlig art knyttet til selskapets virksomhet og resultater.

B.SYSTEM FOR RISIKOSTYRING OG KONTROLL

Dette kapittelet gir en beskrivelse av mål og rammeverk for risikostyringssystemet samt strukturen i selskapets administrasjons-, ledelses- og kontrollorgan, herunder roller, kontrollfunksjon og arbeidsgrupper/forum.

B.1 GENERELLE OPPLYSNINGER OM SYSTEMET FOR RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Fremtind er eiet av SB1G og DNB ASA. Selskapet er et datterselskap i selskapsstrukturen til SB1G AS. Avdelingen for risikostyring og compliance i SB1G skal bidra til et konsistent system for risikostyring og internkontroll i SB1G konsern og fastsetter overordnede prinsipper for risikostyring. Kontrollfunksjonene i SB1G følger en matriseorganisering, hvor det er etablert selvstendige kontrollfunksjoner i hvert enkelt datterselskap.

Risikostyringen i Fremtind skal støtte opp under selskapets strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig kapitalforvaltning. Dette skal oppnås gjennom en risikoprofil kjennetegnet av:

- En sterk risikokultur med høy bevissthet om risikostyring
- En optimal kapitalallokering i henhold til selskapets strategi
- Tilstrekkelig kapitalisering ut fra vedtatt risikoprofil

Målene for risikostyringen innebærer blant annet at risikostyringen skal bidra til trygghet for kunden, samt høyest mulig avkastning innenfor et akseptabelt risikonivå. Risikonivået skal stå i samsvar med selskapets risikoappetitt slik den er besluttet av styret. Videre er det et mål å minimere den operasjonelle risikoen og ha god forståelse for den risiko selskapet er eksponert mot, og dermed være i stand til å vurdere om risikoeksponeringen er rimelig i forhold til risikobærende evne.

Risikostyringen skal med andre ord bidra til å sikre at etablerte handlingsregler er i overensstemmelse med selskapets risikotoleranse. God risikostyring innebærer styring og kontroll av risikobildet i alle prosesser og ledd i virksomheten. Kontrollaktivitetene skal sikre at definerte risikogrenser overholdes og at eksisterende risikobilde er godt kommunisert i organisasjonen.

Systemet for risikostyring og kontroll i Fremtind har som formål å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for styring og kontroll og skal bidra til selskapets måloppnåelse, og til å kontrollere at selskapet er i stand til å levere sine forpliktelser ovenfor kundene.

Styret har utarbeidet et rammeverk av policyer for Fremtind som fastsetter hovedprinsipper og ansvar for risikostyringen og internkontroll. Det gjennomføres årlig en revisjon og godkjenning av alle policyer knyttet til risikostyring og kontroll.

Selskapets system for risikostyring og internkontroll vurderes å være godt tilpasset selskapets risikobilde. Risikostyringssystemet er gjenstand for kontinuerlig videreutvikling. Spesielt har innføringen av Solvens II medført en vesentlig økt profesjonalisering av selskapets risikostyring.

B.1.1 RAMMEVERK FOR RISIKOSTYRING

Selskapets rammeverk for risikostyring er bygget opp omkring en modell med tre forsvarslinjer:

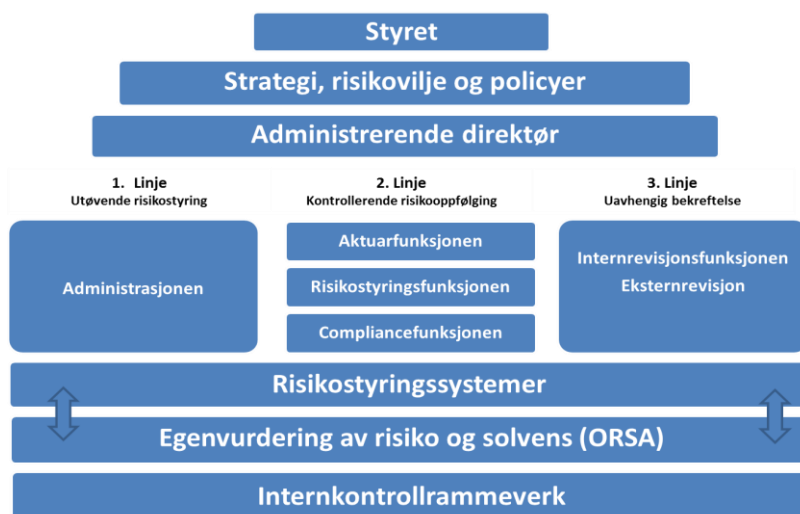
Første forsvarslinje: Leder av forretnings- og støtteområdene har ansvaret for den daglige risikostyringen. De skal til enhver tid påse at risikostyringen og risikoeksponeringen er innenfor de rammer og overordnede styringsprinsipper som er besluttet av styret eller administrerende direktør.

Andre forsvarslinje: Kontrollfunksjonene består av risikostyringsfunksjonen, compliancefunksjonen og aktuarfunksjonen med tilhørende ansvarsområder. Som andre forsvarslinje skal funksjonene bistå styret og ledelsen slik at disse på best mulig måte kan ivareta sitt ansvar.

Tredje forsvarslinje: Internrevisjonen overvåker at risikostyring og internkontroll er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt.

Det er førstelinjes ansvar å sikre overholdelse av gjeldende regelverk, videre er det styrets og ledelsens ansvar å fatte konklusjoner og iverksette tiltak med bakgrunn i kontrollfunksjonenes funn.

Kontrollfunksjonene i Fremtind er organisert under forretningsområdet Risiko og kontroll og har direkte rapporteringslinje til selskapets styre og ledelse. I tillegg rapporterer funksjonene sentrale risikoparametere til CRO i SB1G.

Figur 1: Rammeverk for risikostyring

Det er selskapets medarbeidere som utøver den daglige risikostyringen. Det er etablert rutiner og prosessbeskrivelser som skal veilede medarbeiderne i å utøve arbeidsoppgavene. Videre er det etablert kontrollsystemer som skal bidra til å redusere risiko for feil.

B.1.2 ROLLER OG ANSVAR

Styret har det overordnede ansvaret for selskapets system for risikostyring og internkontroll. Styret fastsetter strategi, selskapets risikotoleranse, samt policyer og rammeverk for systemet for risikostyring i selskapet. Selskapet har etablert de fire kontrollfunksjonene under Solvens II, bestående av aktuarfunksjon, compliancefunksjon, risikostyringsfunksjon, samt en internrevisjonsfunksjon. Kontrollfunksjonene er organisert uavhengig av driftsrelaterte oppgaver, og har direkte rapporteringslinje til selskapets styre. Videre er det etablert ulike komiteer for å sikre betryggende prosesser knyttet til selskapets risikostyring. Nedenfor gjengis ansvarsforhold knyttet til systemet for risikostyring samt hensikten med de ulike komiteene.

ADMINISTRERENDE DIREKTØR

Administrerende direktør har ansvaret for å:

- Etablere målsetninger for risikostyringen som er i samsvar med virksomhetens definerte risikotoleranse og kapitalmål
- Ivareta og følge opp at det er etablert en forsvarlig risikostyring etter retningslinjer fastsatt av styret
- Ivareta og følge opp selskapets risikostatus og risikoutvikling mot vedtatte risikostrategiske måltall og forretningsstrategi
- Ivareta og følge opp at risikostyringen blir dokumentert, gjennomført og overvåket på en forsvarlig måte
- Håndtere risiko gjennom risikomåling, analyser og vurderinger, samt handlingsplaner
- Sikre at rapporteringsplikten til styret er i samsvar med lover, forskrifter, vedtekter og prinsipper
- Iverksette passende informasjonstiltak, slik at ansatte i virksomheten kan ivareta sitt ansvar
- Implementere og gjennomføre vedtatte tiltak i organisasjonen

AKTUARFUNKSJONEN

Aktuarfunksjonen har ansvar for å:

- Koordinere beregning av forsikringstekniske avsetninger
- Vurdere tilstrekkeligheten av de forsikringstekniske avsetningene
- Vurdere tilstrekkeligheten og kvaliteten av data som inngår i beregning av de forsikringstekniske avsetningene
- Uttale seg om selskapets retningslinjer for tegning av forsikring
- Uttale seg til om tilstrekkelighet i reassuransprogrammet
- Bidra til effektiv gjennomføring av selskapets risikostyringssystem

COMPLIANCEFUNKSJONEN

Compliancefunksjonen er ansvarlig for:

- Nytt regelverk eller endringer i eksisterende regelverk fanges opp og kommuniseres til gjeldende ansvarsområder i selskapet
- Effektive prosesser for etterlevelse av gjeldende regelverk som er etablert følges opp
- Det gjennomføres kontroller av etterlevelse
- At det etableres et hendelsesregister
- Complianceforhold rapporteres til administrerende direktør, styret og til compliancefunksjonen i SB1G
- Det gjennomføres lederbekreftelse/internkontrollgjennomgang
- Det utarbeides en plan over complianceaktiviteter
- At saker og status på complianceaktiviteter diskuteres i Risikostyrings og Compliance komiteen.

RISIKOSTYRINGSFUNKSJONEN

Risikostyringsfunksjonen har ansvar for å:

- Koordinere og utøve kontroll med risikostyringsaktiviteter og kjerneprosesser innenfor risikostyring
- Måle og vurdere den overordnede risikosituasjonen
- Påse at det eksisterer prosesser for å identifisere fremtidige risikoer
- Støtte styret og administrasjonen med å etablere og gjennomføre en effektiv risikostyring, herunder utarbeide ad-hoc analyser
- Overvåke risikostyringssystemet
- Utarbeide plan over risikostyringsaktiviteter
- Videreutvikle rammeverk og system for risikostyring i Fremtind
- Ha et bredt og helhetlig syn på den risikoen selskapet påtar seg
- Rapportere på selskapets risikoer til administrerende direktør, ledelsen og styret, slik at de kan ivareta sitt ansvar
- Rapportering av selskapets kapitalsituasjon, herunder stresstester, til myndighetene og selskapets ledelse
- Gjennomføre og utvikle ORSA prosessen etter retningslinjer fra styret
- Utarbeide risikorapporter til styret og ledelsen

INTERNREVISJONSFUNKSJONEN

Internrevisjonen er en uavhengig kontroll- og rådgivningsfunksjon som skal bidra til at organisasjonen på en effektiv og tilfredsstillende måte når sine mål. Internrevisjonen utføres på oppdrag av styret og utføres av eksterne aktører. Internrevisjonen gir råd til ledelsen om selskapets risikostyring og rapporterer direkte til styret.

Styret har vedtatt en instruks for internrevisjonens arbeid. I henhold til denne instruksen skal det årlig utarbeides en revisjonsplan for selskapet. Formålet med den årlige internrevisjonsplanen er å sikre at internrevisjonen kan gi en dekkende vurdering av selskapets governance, risikostyring, compliance og internkontroll slik instruksen for internrevisjonen og regulatoriske krav krever. Dette krever at alle risikofylte områder gjennomgås planmessig. Videre skal internrevisjonsplanen sikre at den ivaretar styrets behov.

Gjennom internrevisjonens årsplan implementeres styrets føringer i instruks for internrevisjonen. Internrevisjonsplanen skal gi styret nødvendig grunnlag til å kunne fatte beslutninger knyttet til internrevisjonens prioriteringer, ressursbruk og kompetanse. Revisjonsplanen inneholder derfor en beskrivelse av hvilke internrevisjonsaktiviteter og -prosjekter som prioriteres, ressursomfang og en presentasjon av internrevisjonsteamet, deres kompetanse og erfaringsbakgrunn.

Revisjonsplanen utarbeides hvert år basert på internrevisjonens risikovurdering, samt mottatte innspill fra ledelsen. Planen skal sikre at sentrale risikoer og utfordringer i forhold til virksomhetens mål og strategier dekkes.

Internrevisjonen utfører en rekke revisjonsprosjekter hvert år, hvor det utarbeides en rapport for hvert prosjekt som gjengir de vesentligste funn og anbefalinger. Funnene og anbefalingene følges opp av selskapet i et eget risikostyringsverktøy.

B.1.3 FORUM OG KOMITEER

RISIKOSTYRINGSKOMITÉ

Risikostyringskomite (RCK) har som formål å sikre god og enhetlig styring av markeds-, likviditets-, operasjonell-, compliance- og forsikringsrisiko i selskapet. RCK diskuterer blant annet risikostyringsstrategier, balansestyring, kontrollaktiviteter og compliance. RCK skal bidra til å sikre at etablerte handlingsregler er i overensstemmelse med selskapets risikoappetitt. Komiteen skal bidra til å sikre fremdrift i implementering av nye/endrede lover i organisasjonen. Komiteen avholder månedlige møter, alle saker vedrørende risikostyring og compliance av vesentlig karakter skal behandles i komiteen før sakene løftes til selskapets ledelse og styre.

RISIKOKOMITÉ STORE KUNDER

For forsikringsrisikoer med samlet forsikringssum for Brann/kombinert på 700 mill. kroner og over, så er rutinen at for å kunne gi tilbud på forsikringer at dette må godkjennes av Risikokomite Store Kunder.

Komiteen består av leder reassuranse, leder produkt og pris, leder salg større kunder, leder underwriting og ansvarlig underwriter.

PRIS- PRODUKT- OG VEKSTFORUM (PPV)

Forumet er et beslutende forum for pris-, produkt- og veksttiltak. Hensikten er å sikre innfrielse av selskapets produktlønnsomhetsmål, vekstmål samt støtte selskapets strategi og ambisjon.

PPV består av områdeledere og mellomledere for henholdsvis Privatmarked, Bedriftsmarked, SMB, produktavdelinger, innovasjon og partnere. Ansvarlig for aktuarfunksjonen, compliancefunksjonen og risikostyringsfunksjonen har møterett.

FORVALTNINGSFORUM

Forvaltningsforum er et forum for informasjonsdeling, kompetanseutveksling og drøftelser i forvaltningsmessige forhold. Forvaltningsforum består av administrerende direktør, CFO og CRO. Deltagere fra kapitalforvaltning, risikostyringsfunksjonen, compliancefunksjonen og aktuarfunksjonen har møterett. Forvaltningsforum ledes av CFO. Det avholdes månedlige møter.

Forvaltningsforum har som oppgave å:

- Orienterer om rammebetingelsene i markedene og forventet utvikling, herav nye eller endrede rammebetingelser for forsikrings- eller pensjonsprodukter
- Orienterer om utviklingen i forvaltermarkedet, om nye trender og produkter
- Orienterer om overordnede føringer og legge frem til diskusjon forslag til endringer i investeringsstrategien
- Orienterer om resultatet av selskapets investeringsvirksomhet
- Orienterer om forvalternes oppnådde resultater og markedssyn, og påvirkning dette har på porteføljene
- Innhente ledelsens/konsernets syn på risikobærende evne
- Rapportere compliance og risiko i porteføljene

COMPLIANCE OG SIKKERHETSFORUM I SB1G MED DATTERSELSKAP

Formålet med compliance og sikkerhetsforum i SB1G med datterselskap er å koordinere samarbeidet knyttet til risikostyring samt gjennomgå status vedrørende risiko for selskapet. Videreutvikling av risikostyringsområdet diskuteres også. Compliance ansvarlige i hvert datterselskap samt compliance ansvarlig i SB1G deltar i forumet. Forumet avholder kvartalsvise møter.

REVISJONSUTVALG

Det avholdes møter i Revisjonsutvalget i forkant av selskapets styremøter. Utvalget består av tre styremedlemmer hvorav en leder utvalget i tillegg er administrerende direktør og CFO representert. Revisjonsutvalget har som formål å være et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for selskapets styret i saker som gjelder finansiell informasjon. Utvalget skal sørge for at risiko- og kapitalstyringen støtter opp under selskapets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig kapitalforvaltning.

RISIKOUTVALG

Det avholdes møter Risikoutvalget i forkant av selskapets styremøter. Utvalget består av tre styremedlemmer hvorav en leder utvalget i tillegg er administrerende direktør og CRO representert. Risikoutvalget har som formål å være et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for selskapets styret i saker som gjelder overvåking av finansiell informasjon, selskapets internkontroll og risikohåndtering. Utvalget skal sørge for at risiko- og kapitalstyringen støtter opp under selskapets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig kapitalforvaltning.

B.1.4 GODTGJØRING

Fremtind har et eget godtgjørelsesutvalg. Godtgjørelsesordningen skal revideres og godkjennes av styret minst en gang i året.

Selskapet har kun fastlønn og ikke variabel godtgjørelse. En andel av tidligere opptjent og utsatt bonus er utbetalt i 2018 til et fåtall ledere i tidligere SB1S som tidligere hadde individuelle bonusordninger. Resterende andel av opptjent og utsatt bonus ble utbetalt i april 2018 i henhold til Finansdepartementets forskrift vedrørende godtgjørelse i finansinstitusjoner. Den utsatte bonusutbetalingen er relatert til avkastning på syntetiske egenkapitalbevis basert på utvalgte egenkapitalbevis og aksjer i SB1G sine eierbanker. Styret tok også i 2018 stilling til om det foreligger forhold som tilsier at det ikke skulle utbetales utsatt bonus. I forbindelse med fusjonen er det innført ny godtgjørelsesordning noe som innebærer at tidligere DNB ansatte har fått avvirket sin bonusordning.

Ved fratredelse initiert av selskapet og før oppnådd pensjonsalder, har administrerende direktør avtale om etterlønn i 12 måneder etter avtalt oppsigelsesperiode på 6 måneder. Administrerende direktør har rett til førtidspensjon tilsvarende 70 % av årslønn fra fylte 62 år til 67 år. Det foreligger ingen forpliktelser overfor styrets leder til å gi særskilt vederlag ved opphør eller endring av vervet. Det foreligger ingen avtaler om bonus, overskuddsdeling, opsjoner og lignende til fordel for leder av styret.

Det er ingen ledende ansatte eller styremedlemmer i Fremtind som har mottatt lønn, godtgjørelse eller styrehonorar fra Fremtind pr. 1.1.2019.

B.2 KRAV TIL EGNETHET

Selskapet følger egne retningslinjer for egnethetsvurdering av personer som innehar sentrale funksjoner for å sikre at foretaket styres på en mest mulig effektiv og profesjonell måte.

I retningslinjene for egnethet er det oppgitt hvem som er ansvarlig for å utføre egnethetsvurderingene for de ulike sentrale funksjonene. Det er videre beskrevet prosess og ansvarsfordeling for forhåndsvurdering, meldeplikt, oppbevaring og oppfølging for egnethetsvurderinger.

Krav til kompetanse for de ulike kontrollfunksjonene er definert gjennom egne policyer for de ulike funksjonene.

B.3 RISIKOSTYRINGSSYSTEMET

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig risikostyringsprosess er den bygget opp omkring seks elementer:

1. Risikostyringsstrategier
2. Kontrollmiljøet
3. Risikoidentifikasjon
4. Risikoanalyse
5. Overvåking / oppfølging
6. Rapportering

De seks hovedelementene som utgjør risikostyringsprosessen i selskapet inngår som en del av selskapets prosess for egenvurdering av risiko og solvens – ORSA. ORSA prosessen i selskapet beskrives nærmere i senere i kapittel B.3.2.

RISIKOSTYRINGSSTRATEGIER

Risikostyringen skal sikre at selskapet styrer risikoene det står overfor i samsvar med styrevedtatte prinsipper, slik at samlet risikoeksponering er i tråd med styrets overordnede risikoappetitt. Risikostyringsstrategiene skal:

- Gjenspeile selskapets overordnede mål og strategier
- Være en integrert del av selskapets løpende aktiviteter
- Stå i forhold til selskapets risikobærende evne og risikoappetitt

Følgende prinsipper skal legges til grunn ved valg av kontroll- og styringstiltak:

- Det skal foreligge en oppdatert dokumentasjon over hvilke kontroll- og styringstiltak som er etablert med henvisning til eventuelle instruksjer, fullmakter og arbeidsbeskrivelser.

- Ved endringer eller introduksjon av nye produkter og rutiner av vesentlig betydning skal det foreligge en dokumentasjon over hvilke kontroll- og styringstiltak som er etablert med henvisning til eventuelle instruksjer, fullmakter og arbeidsbeskrivelser før dette igangsettes.
- Ved etablering av kontroll- og styringstiltak bør det legges til grunn en kostnads- og nytteberegning der den relative kostnaden for innføringen av kontroll- og styringstiltakene skal vurderes opp mot den fremtidige nytten av tiltakene.

KONTROLLMILJØET

Kontrollmiljøet i selskapet omfatter menneskene i organisasjonen (deres individuelle egenskaper og integritet, verdigrunnlag og etikk), organiseringen av selskapet, ledelsesfilosofi og leder stil (eksempelvis dynamisk styring). God risikostyring krever et solid kontrollmiljø. Følgende prinsipper skal legges til grunn:

- Verdigrunnlag / etiske retningslinjer:
 - Det skal være etablert et tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som skal være godt kommunisert i hele organisasjonen.
- Personalpolitikk / kompetanse:
 - Personalpolitikken skal gi informasjon om de forventninger som stilles til den enkelte ansatte når det gjelder integritet, etisk adferd og kompetanse. Ved rekruttering av medarbeidere skal selskapet prioritere faglig og personlig egnethet i forhold til den stillingen som skal besettes.
- Kontroll- og styringsstruktur:
 - Styring og kontroll omfatter alle prosesser og kontrolltiltak som er iverksatt av selskapets ledelse for å sikre en effektiv forretningsdrift og gjennomføring av selskapets strategier. Selskapet legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll.

RISIKOIDENTIFIKASJON

For å kunne nå selskapets vedtatte målsettinger og strategiske utvikling er det en forutsetning at styret og ledelsen kjenner selskapets risikobilde, slik at det kan velges målrettede risikostyringsstrategier. Grunnlaget for selskapets risikobilde dannes gjennom risikoidentifikasjon. Prosessen for risikoidentifikasjon er framoverskuende og en integrert del av selskapets strategiprosess. Risikoidentifikasjonen skal dekke alle vesentlige risikoer selskapet står overfor. Risikoidentifisering oppsummeres i den årlige egenvurderingen av risiko og solvens (ORSA), se kapittel B.3.2.

Egenvurdering skal bidra til å:

- Øke fokuset på risikoer selskapet står overfor, og fremme mulige tiltak for å redusere uønsket risiko
- Sikre at samtlige avdelinger involveres i identifisering av risikoer, og arbeidet med risikoreduserende tiltak

Ved endringer eller etablering av nye produkter og rutiner av vesentlig betydning skal det gjennomføres en risikoidentifikasjon og risikovurdering før disse tilbys eller etableres.

RISIKOANALYSE

Risikoanalyse danner grunnlaget for hvordan selskapet skal forstå og styre risikoene. Dette betyr blant annet at alle vesentlige risikoer i størst mulig grad skal kvantifiseres. Kvantifiseringen skal være basert på anerkjente metoder for måling av risiko.

Kvantifisering av alle risikogrupperne nedenfor, og en oppsummerende diskusjon av risikoene skal inngå i selskapets årlige ORSA prosess hvor Pilar 1 og Pilar 2 beregninger ligger til grunn:

- Markeds- og motpartsrisiko
- Forsikringsrisiko
- Likviditetsrisiko
- Operasjonell risiko
- Compliancerisiko
- Strategisk og forretningsmessig risiko

For å sikre at resultatene fra kvantifiseringen av risiko er hensiktsmessige utføres også sensitivitets- og scenarioanalyser.

Fremgangsmåter for risikoanalysene er beskrevet i policy for hver enkelt risikokategori samt policy for egenvurdering av risiko og solvens.

OPPFØLGING OG OVERVÅKING

Risikostyringsprosessen følges opp løpende. Oppfølgingen av de største og viktigste risikoene skal være del av den løpende virksomheten. I tillegg skal ledelsen og internrevisjonen utføre periodiske evalueringer. Formålet med oppfølgingen er å vurdere hvor effektiv prosessen for risikostyring er over tid, samt sikre at nødvendige handlinger eller endringer blir gjennomført.

Selskapets beredskapsplan for oppfølging av kapitalmål og solvensmargin er bygget opp omkring ulike nivåer på solvensmargin med hensyn til vurdering av alvorlighetsgrad med tanke på avvik mellom kapitalnivå og faktisk kapitalbehov. Det er skissert ulike tiltakskrav avhengig av hvilken situasjon som har oppstått i forhold til brudd på det etablerte kapitalnivået.

RAPPORTERING

Risikorapporteringen har som formål å sikre at alle relevante organisasjonsnivåer har tilgang på tilstrekkelig, pålitelig og relevant risikoinformasjon. Dette skal sikre at alle organisasjonsnivåer har en oversikt over aktuell risikoeksponering og eventuelle svakheter i risikostyringsprosessen. Rapporteringen skal danne grunnlaget for den videre oppfølgingen og overvåkingen av risikoeksponering og risikostyringsprosessen i selskapet.

Resultatet fra selskapets risikostyringsprosesser rapporteres kvartalsvis til styret og ledelsen.

B.3.1 RISIKOSTYRINGSFUNKSJONEN

Selskapet har ansatt nye ledere for aktuarfunksjonen, risikostyringsfunksjonen og compliancefunksjonen. Disse funksjonene er organisert i forretningsområdet Risiko og kontroll. Forretningsområdet ledes av Direktør for Risiko og kontroll. Risikostyringsfunksjonen, sammen med de øvrige kontrollfunksjonene inngår i risikostyringssystemet i Fremtind sin modell med tre forsvarslinjer og har direkte rapporteringslinje til selskapets styre. Risikostyringsfunksjonen er organisert slik at den er uavhengig fra løpende driftsrelaterte oppgaver, men har møterett i viktige beslutningsfora.

Risikostyringsfunksjonen har oppgaver knyttet til å koordinere og utøve kontroll med selskapets risikostyringsaktiviteter og kjerneprosesser innenfor risikostyring, påse at det eksisterer prosesser for å identifisere fremtidige risikoer, videreutvikle rammeverk og system for risikostyring samt gjennomføre og utvikle selskapets ORSA-prosess.

Gjennom måling og vurdering av den overordnede risikosituasjonen overvåkes selskapets totale risikobilde. Risikostyringsfunksjonen arbeider systematisk og risikobasert etter funksjonens årsplan. Risikostyringsfunksjonens årsplan behandles årlig av selskapets styre og det rapporteres kvartalsvis status til ledelse og styret.

B.3.2 EGENVURDERING AV RISIKO OG SOLVENS (ORSA)

Egenvurderingen av risiko og solvens (ORSA) består av en fastsatt prosess for å definere, vurdere og styre selskapets risiko og solvensposisjon. Prosessen skal gjennomføres minst en gang i året eller ved vesentlig endring i selskapets risikoprofil. Hovedformålet med ORSA-prosessen er å fastsette selskapets faktiske kapitalbehov og mål i forhold til selskapets spesifikke risikoprofil og risikotoleranse. Risikotoleransen skal gi uttrykk for ønsket risikonivå for at selskapet skal tåle ventede og uventede tap, hensyntatt selskapets strategier, forretningsplaner og risikoeksponering.

ORSA er helheten av de prosesser og prosedyrer som benyttes for å:

- Identifisere, vurdere, overvåke, styre og rapportere risikoer som selskapet er eller kan bli eksponert for
- Avgjøre nødvendig kapital for å sikre at overordnede solvenskrav overholdes til enhver tid

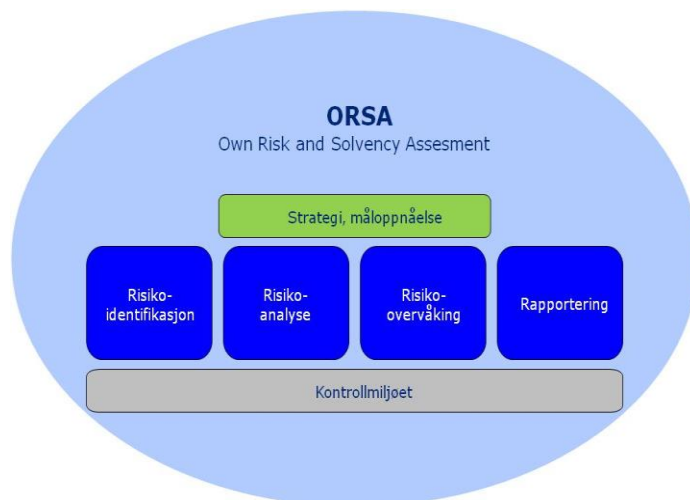
ORSA er integrert som en del av selskapets risikostyringssystem og inngår i strategiske beslutninger. Dette for å sikre effektiv risikostyring og integrasjonen mellom strategier, risikostyring og kapitalplanlegging, og vil bidra til økt forståelse av selskapets risikoeksponering.

ORSA-prosessen sikrer at selskapets styre og ledergruppe har en høy bevissthet rundt de risikoer som selskapet er eksponert mot, samt kontroll over tåleevnen selskapet har for å motstå eventuelle tilbakeslag/finansielle krisesituasjoner. Resultatene fra ORSA prosessen samles til en ORSA rapport som rapporteres årlig og godkjennes av selskapets styre.

Styret i Fremtind har det overordnede ansvaret for ORSA i selskapet og legger premissene for gjennomføringen.

Risikostyringsfunksjonen har hovedansvaret for å koordinere gjennomføring av prosessen herunder gi styret nødvendig og tilstrekkelige beslutningsinformasjon.

ORSA-prosessen kan sees på som en løpende risikostyringsprosess som pågår gjennom året, og omfatter alle vesentlige elementer knyttet til selskapets risikostyring og internkontroll.

Figur 2: ORSA prosessen

De ulike stegene i selskapets ORSA-prosess følger av nedenstående liste som utgjør de elementer som minimum skal inngå i ORSA rapporten.

1. Fastsettelse av en plan for ORSA
2. Vurdering av virkelig risiko og kapitalkrav (risikojustert kapitalbehov)
3. Vurdering av styring og kontroll
4. Solvensposisjon i fremskrivningsperioden (inklusive sensitiviteter)
5. Solvensposisjon ved ulike nedgangsscenarioer, inklusive sensitiviteter (scenario og stresstesting)
6. Kapitalplanlegging
7. Vurdering av risikotoleranse og kapitalmål
8. Utarbeidelse av ORSA-rapport og dokumentasjon
9. Godkjenning av ORSA-rapport og kvalitetskontroll

B.4 INTERNKONTROLLSYSTEM

Selskapet har et omfattende internkontrollsystem som inkluderer risikoworkshop i ledergruppen og de ulike forretningsområdene, stikkprøvekontroller, revisjoner, hendelsesrapportering og et system for oppfølging av forbedringstiltak. I tillegg gjennomfører selskapet en internkontroll årlig for å bekrefte kvaliteten på etablerte prosesser og kontrolltiltak.

Selskapet gjennomfører årlig en egenvurdering av styring og kontroll i forbindelse med internkontrollprosessen. Det skal årlig gjennomføres en risikokartlegging i forretningsområde hvor fokuset er å identifisere samt vurdere sentrale risikoer for den enkelte enheten. På bakgrunn av gjennomgangen utarbeides relevante tiltak som følges opp løpende gjennom året. Risikoene følges opp gjennom året og status rapporteres kvartalsvis til styret. I tillegg vil det gjøres en vurdering av administrativ risiko, som inkluderer det operative arbeidet med risikoidentifikasjon, risikovurdering, gapanalyse, og tiltaksidentifisering. Vurderingene gjøres med særlig fokus på å avdekke svakheter i kontrollmiljøet, mangler i innarbeidede kontrolltiltak, mangler i kompetanse og sentrale IT- risikoer. Internkontrollen rapporteres hovedsakelig gjennom den årlige lederbekreftelsen, og det enkelte forretningsområdets arbeid med tiltak følges opp gjennom året av compliancefunksjonen.

Det gjennomføres også en kartlegging av kvaliteten i de sentrale IT prosessene i regi av SB1G. Formålet er å kartlegge hvorvidt selskapet oppfyller offentlige pålegg som har basis i Finanstilsynets IKT forskrift, samt Personopplysningsloven med tilhørende forskrifter. Gjennomgangen baseres på COBITs 34 beskrevne IT prosesser og gjennomføres ved at de mest forretningskritiske systemer angis i rangert orden. Risikovurderingen gjennomføres basert på IT-systemenes tilstand samt etablerte kontrolltiltak rundt systemet. En vurdering av etterlevelse av personopplysningslovens IKT krav inngår i gjennomgangen.

Alle vesentlige oppfølgingspunkter fra internkontrollprosessen og revisjonsrapporter følges opp og dokumenteres.

Compliancefunksjonen inngår i selskapets modell med tre forsvarslinjer og er plassert som en andrelinjefunksjon sammen med de øvrige kontrollfunksjonene. I utøvelsen av sine daglige oppgaver er compliancefunksjonen uavhengig av ledelse og andre virksomhetsområder i selskapet. Andre funksjoner i selskapet kan ikke instruere compliancefunksjonen om hvordan oppgavene skal utføres og hvordan funksjonen skal allokere sine ressurser med hensyn til hvilke deler av selskapet funksjonen til enhver tid skal kontrollere.

Compliancefunksjonen har oppgaver knyttet til kontroll av selskapets etterlevelse, jevnlig vurderinger av etablerte rutiner og retningslinjer, og forebyggende råd og veiledning om selskapets forpliktelser knyttet til de rettslige rammebetingelsene som regulerer virksomheten. Compliancefunksjonen påser og bidrar til at selskapets interne kontrollsystemer og rutiner sikrer en forskriftsmessig, forsvarlig og effektiv drift. Gjennom stikkprøvekontroller, råd og veiledning bidrar Compliancefunksjonen til å avdekke risikoområder som bør forbedres. Compliancefunksjonens aktiviteter og ressursallokering er vurdert ut fra en risikovurdering basert på risikoworkshops i selskapets forretningsområder, tidligere erfaringer og funn, internrevisjonens rapporter, lederbekreftelse og internkontrollgjennomgang. Compliancefunksjonen har møterett i viktige beslutningsfora.

Compliancefunksjonen har en direkte rapporteringslinje til selskapets styre og ledelse. Det utarbeides kvartalsvise statusrapporter og mer omfattende halvårsrapporter som fremlegges for selskapets styre og ledelse.

B.5 INTERNREVISJONFUNKSJONEN

Selskapets styre har vedtatt policy/retningslinjer for internrevisjonens arbeid. Det er en årlig revisjon og godkjenning av policyen knyttet til internrevisjonens arbeid. Ved årsslutt ble det ikke gjort noen vesentlige endringer som bør kommenteres nærmere. Retningslinjene omfatter mandat, rettigheter og plikter for internrevisjonsfunksjonen. Funksjonen skal ha tilgang på all relevant informasjon samt rapportere direkte til selskapets styre. Mandatet til internrevisjonen er å gi en uavhengig vurdering av kvaliteten og effektiviteten i selskapenes governance, risikostyring og internkontroll, samt etterlevelse av gjeldende lover og regler. Ingen personer i internrevisjonen innehar andre nøkkelroller i selskapet.

Videre er det definert kompetanse- og ressurskrav for funksjonen for å sikre en velfungerende kontrollfunksjon.

Internrevisjonsfunksjonen er ytterligere beskrevet i kapittel B.1.2.

B.6 AKTUARFUNKSJONEN

Aktuarfunksjonen er beskrevet i kapittel B.1.2.

B.7 UTKONTRAKTERING

Selskapet har utarbeidet Policy for utkontraktering, denne ble sist behandlet i styret i desember 2017.

Det fremgår av policyen at Fremtind skal ha en effektiv prosess som skal sikre tilfredsstillende etterlevelse av regelverk, og at selskapet ikke påføres tap eller sanksjoner som følge av ekstern aktørs brudd på avtaler og regler knyttet til utkontraktering. Dette skal skje gjennom:

- Et tydelig definert ansvarsforhold for alle utkontrakterte tjenester/system
- Avtaler med leverandører som er tydelig i forhold til ansvar og forventning, samt muliggjør innsyn, og sanksjoner i tilfelle brudd
- Å sikre at leverandøren har etablert tilfredsstillende internkontrollsystemer, herunder beredskapsplaner
- En effektiv og sikker rapportering av nødvendig data fra leverandøren til Fremtind
- En effektiv prosess for å følge opp og rapportere etterlevelsen av avtalen

Policyen krever videre at det før utkontraktering foretas skal gjennomføres en behovsanalyse for å vurdere om prosessen eller funksjonen som er tenkt utkontraktert skal håndteres internt. Før en eventuell avtaleinngåelse skal det gjennomføres en vurdering av potensielle leverandører av tjenesten samt en risiko- og lønnsomhetsvurdering av de ulike leverandørene. Risikovurderingene skal inneholde en vurdering av de potensielle leverandørenes kompetanse og ressurser til å utføre oppdraget, data systemer og rutiner, selskapenes internkontroll- og compliance-system og beredskapsplaner. I tillegg skal risikovurderingen inneholde en vurdering av selskapenes økonomiske stilling og sannsynlighet for mislighold og annen ikke-oppfyllelse av forpliktelsene. En forhøyet risiko skal utlede etterspørsel etter ny/ mer informasjon, eller vurdering av alternative leverandører.

Det skal foreligge skriftlige rutinebeskrivelser for den utkontrakterte tjenesten som skal sikre at oppgavene utføres korrekt. Det skal løpende gjøres en vurdering av den leverte tjeneste, og om den er i henhold til avtaler, og SLA-avtaler. Eieren av den utkontrakterte tjenesten skal minimum årlig gjennomføre en vurdering av selskapets evne til å levere den avtalte tjeneste (fare for insolvens, konkurs, nedleggelse, oppkjøp el.). En forhøyet risiko må utlede handlinger som å etterspørre mer informasjon, starte en vurdering av alternative leverandører, eller vurdere å hente tilbake den utkontrakterte tjeneste.

Etterlevelsen av policyen og eksternt regelverk kontrolleres i henhold til de tre forsvarslinjer.

Fremtind utkontrakterer deler av sin virksomhet, først og fremst til SpareBank 1 Forsikring AS, men også til SpareBank 1 Gruppen, banksamarbeidet og distributørene; DNB Bank ASA og SpareBank 1 bankene. Fremtind har egne ansatte for å ivareta strategiske og forretningsmessige vurderinger, sikre kvalitet i styring og kontroll med den løpende virksomheten, oppfølging av leveransene fra leverandørene og iverksette korrigerende tiltak om nødvendig. Fremtind har egne ansatte innen aktuarområdet, risikostyring, compliance, produkt/prising, forsikringsforvaltning og en ansvarlig for økonomi/regnskap.

Utkontrakterte funksjoner/oppgaver til SB1F AS	Jurisdiksjon	Tjenesten som leveres
Virksomhetsstyring	Norge	Kommunikasjon, personaladministrasjon (HRA) og kompetanse og lederutvikling HRU
Produkt og datavarehus (deler av prosessen)	Norge	Ivaretagelse av datavarehus samt administrativ ledelse av de medarbeiderne i Fremtind som forvalter og utvikler personforsikringsprodukter som tilhører Fremtind.
CRM og Kundedialog	Norge	Data governance, delegert behandlingsansvarlig for personopplysninger og kundeopplevelse
Bedrifts marked	Norge	Prosesser knyttet til Bedrifts marked består av distribusjonsstyring med tilhørende aktiviteter og salgsstøtte samt oppfølging av distributørene i kanalene bank og megler. I tillegg kommer bidrag i analyser, utvikling av nye produkter og forvaltning av eksisterende produkter. Forretningsområdet leverer også tjenester innen etablering og forvaltning av personalforsikring (BM) og forvaltning av foreningsavtaler.
Personmarked	Norge	Utvikling og forvaltning av kunde- og betjeningskonsepter, salgsstøtte og distribusjonsstyring overfor distributørene og LO. Privatmarked er også ansvarlig for å levere tjenester innen helsevurdering av forsikringstakere, betalingsoppfølging og forvaltning av forsikringsavtaler (PM).
Forsikringsoppgjør	Norge	Alle deler av forsikringsoppgjør, ansvaret for all håndtering av skadebehandling, herunder saksbehandling, oppgjør og klagebehandling.
Finans	Norge	Forestå produksjon av regnskaper og økonomisk styringsfunksjon i samarbeid med Fremtind sin egen ansvarlige ressurs for regnskap og økonomi, etter retningslinjer fra Fremtind.
Innovasjon, Utvikling og Teknologi	Norge	Digital forretningsutvikling, prosjektgjennomføring, systemutvikling og –forvaltning, feilretting samt sikkerhet og drift. Leveransene innbefatter støtte til hele Fremtind' organisasjon og verdikjede.
Utkontrakterte funksjoner/oppgaver til Sparebank 1 Gruppen AS	Jurisdiksjon	Tjenesten som leveres
Personvernombud	Norge	Bistand til delegert behandlingsansvarlig for virksomhetens behandling av personopplysninger for å ivareta personvernet i henhold til personopplysningsloven med forskrifter.
Intern drift og fellestjenester	Norge	kjøp av tjenester knyttet til leieavtale, arbeidsplasser osv
Konsern juridisk	Norge	Juridiske tjenester
Utkontrakterte funksjoner/oppgaver til Banksamarbeidet	Jurisdiksjon	Tjenesten som leveres
Sikkerhet	Norge	Sikkerhetsløsninger
Utkontrakterte funksjoner/oppgaver til øvrige aktører	Jurisdiksjon	Tjenesten som leveres
Distribusjon	Norge	Forsikringer distribueres av Sparebank 1 Bankene, DNB Bank ASA, LO og Norsk Sykepleierforbund
Fonds-administrasjon	Storbritannia	Depo tjenester, back- og mid office oppgaver knyttet til fondsadministrasjon og kapitalforvaltning
Internrevisjon	Norge	Innehar internrevisjonsfunksjonen, EY.

Tabell 4: Oversikt over vesentlige utkontrakterings tjenester

B.8 ANDRE OPPLYSNINGER

Informasjonen i kapittel B gir et korrekt og hensiktsmessig bilde av selskapets system for risikostyring og internkontroll.

C.RISIKOPROFIL

Selskapets risikostyring skal bidra til trygghet for kunden i tillegg til å gi god avkastning for eier innenfor et akseptabelt risikonivå. Risikonivået skal stå i samsvar med selskapets risikoappetitt. God risikostyring innebærer styring og kontroll av risikobildet i alle prosesser og ledd i virksomheten. Selskapets interne og eksterne kontrollaktiviteter skal sikre at definerte risikogrenser overholdes og at eksisterende risikobilde er godt kommunisert i organisasjonen.

Kvantifisering av selskapets risiko gjøres basert på Pilar 1 og Pilar 2 under Solvens II. Selskapet beregner Pilar 1 etter standardformelen. Selskapets risikoprofil basert på risikoklassifisering/undermoduler etter Pilar 1 er behandlet i dette kapittelet. I tillegg omtales likviditetsrisiko i kapittel C.5 og andre vesentlige risikoer i kapittel C.7.

Figur 3: Solvenskapitalkrav: undermoduler

STRESSTESTER OG SCENARIOANALYSE

Selskapet benytter Pilar 1 stresstesten (standardformelen) som er definert i Solvens II regelverket i den løpende risikostyringen. Pilar 1 stresstesten omfatter markeds-, forsikrings-, motparts- og operasjonell risiko. Solvensmarginen beregnes kvartalsvis eller hyppigere dersom forholdene tilsier det. Dette vil særlig være aktuelt i perioder med store markedsbevegelser, og/eller når utnyttelsen er nær grenseverdiene for handlingsregler.

Stressfaktorene i Pilar 1 stresstesten er gitt av EIOPA og er felles for alle forsikringselskap i Europa. Stressfaktorene er satt med bakgrunn i at beregnet tapspotensial skal representere et konfidensnivå på 99,5 prosent over en tidshorisont på ett år.

Hvert år gjennomfører selskapet en egenvurdering av risiko og solvens (omtalt nærmere under punkt B.3.2 – ORSA) for å kartlegge alle risikoer selskapet er eksponert mot. I forbindelse med selskapets ORSA utarbeides det ett fremskrevet normalscenario samt flere nedgangsscenarioer som fremstiller effekten av ulike eksterne hendelser på selskapets resultat og solvensposisjon. Ved utarbeidelse av scenarioene er flere fagmiljøer involvert ved fastsettelse av forutsetninger for de ulike scenarioene. ORSA-prosessen har ikke blitt gjennomført for Fremtind pr. 1.1.2019. I tabellene nedenfor gjengis scenarioene som ble utarbeidet av SB1S og DNB i forbindelse med ORSA-prosessen 2018 med tall pr. 31.12.2017. I tillegg beskrives resultatene fra to scenarioer fra hvert av selskapene.

Scenario SB1S	Beskrivelse	Hypighet
Normalsituasjon	Fremskriving av selskapets solvensmargin i en 5 års periode i en normalsituasjon.	Årlig, i forbindelse med ORSA-prosessen
Nedgang og kraftig nedgang i finansmarkedene	Fremskriving av selskapets solvensmargin i en 5 års periode hvor aksjer, eiendom og obligasjoner reduseres i verdi.	Årlig, i forbindelse med ORSA-prosessen
Prispress og økt avgang	Fremskriving av selskapets solvensmargin i en 5 års periode med økte kostnader og økt skadeprosent.	Årlig, i forbindelse med ORSA-prosessen
Bilbransje/mobilitetsmarked i endring, prispress og økt avgang	Beregne effekten på selskapets resultat og solvensposisjon dersom det oppstår et situasjon der man ser avtagende salg og økt avgang, samt at man priser god risiko for høyt og dårlig risiko for lavt (fører til økende skadeprosent) som en følge av endringer i Bilbransje/mobilitetsmarked.	Årlig, i forbindelse med ORSA-prosessen
Værhendelser - Frostvinter	Beregne effekten på selskapets resultat og solvensposisjon dersom det oppstår økning i skadefrekvens som følge av frostvinter.	Årlig, i forbindelse med ORSA-prosessen
Kombinert nedgangsscenario	Fremskriving av selskapets solvensmargin i en 5 års periode der man ser på hvilke scenarioer som må inntreffe samtidig for at solvensmarginen skal komme under 100 prosent.	Årlig, i forbindelse med ORSA-prosessen

Tabell 5: Oversikt scenarioer utarbeidet under ORSA (SB1S)

Scenario DNB	Beskrivelse	Hypptighet
3 større naturskader	Illustrere effekten av selskapets reassuransprogram og effekt på selskapets solvenskapital	Årlig, i forbindelse med ORSA-prosessen
Avviklingstap på skadereservene	Vise påvirkning på selskapets solvensposisjon	Årlig, i forbindelse med ORSA-prosessen
Nedgang i aksje- og eiendomsmarkedet inkl. økte kredittmarginer	Viser effekt på solvenskapital, markedsrisiko og solvensposisjonen.	Årlig, i forbindelse med ORSA-prosessen
Driftsavbrudd kombinert med underslag	Nedetid på fagsystemer samtidig som selskapet taper penger i form av underslag. Viser effekt på solvensposisjon.	Årlig, i forbindelse med ORSA-prosessen
Det inntreffer storskader som i 2010	Viser påvirkning på forsikringsresultat og effekten av reassuransprogram samt effekt på solvensposisjon.	Årlig, i forbindelse med ORSA-prosessen

Tabell 6: Oversikt scenarier utarbeidet under ORSA (DNB)

NEDGANG FINANSMARKEDENE –SB1S

Stresstesten i tabellen under viser effekten på selskapets solvensposisjon ved nedgang i norske og globale finansmarkeder. Det er forutsatt at verdien av norske og globale aksjer reduseres med henholdsvis 30 og 25 prosent. Selskapets eiendomsinvesteringer reduseres med 10 prosent og det er en utgang i kredittmarginer på 100 basispunkter. Alt annet holdes likt.

Resultatet viser at selskapets solvenskapital vil reduseres med 343 mill. kroner i tillegg så reduseres solvenskapitalkravet med 22 mill. kroner. Reduksjonen i solvenskapitalkravet skyldes redusert risiko som følge av lavere verdi på resterende investeringsportefølje.

Stresstest - Nedgang i finansmarkedene	2017	Nedgang i finans
Solvenskapital	3 520	3 177
Solvenskapitalkrav	1 836	1 814
Solvensmargin	192%	175%

Tabell 7: Stresstest: nedgang i finansmarkedene

VÆRHEMDELSE – FROSTVINTER – SB1S

Dette scenarioet er gjennomført for å kunne vise effekten på solvensposisjon dersom man får en kraftig frostvinter som fører til økning av skadefrekvens. Scenarioet er utarbeidet med bakgrunn i klimaendringer som fører til mer ekstremvær.

Forsikringsresultatet vil reduseres med ca. 400 mill. kroner hvis dette scenarioet inntreffer. Ut fra fremskrivningene i normalscenarioet vil ikke solvensmarginen påvirkes siden selskapets resultat fremdeles vil være positivt.

Sannsynligheten for at slike hendelser inntreffer vurderes som økende.

DRIFTSAVBRUDD KOMBINERT MED UNDERSLAG – DNB

Scenarioet tar utgangspunkt i at DNB sine systemer er helt eller delvis ute av drift i en periode, og hvordan dette kan påvirke inntjeningen. Dersom det antas at verken kundene eller rådgivere hos distributør får tilgang til salgsportalen, samt at TIA ikke er tilgjengelig for medarbeiderne i DNB i en periode på 2 uker, vil det få konsekvenser for inntjeningen.

Det mest realistiske er at det foretas fiktive skadeoppgjør som hver for seg er relativt små i sum, men som kan utgjøre betydelige beløp over tid. En annen variant kan være at personer med banktilgang overfører større beløp ut av selskapets bankkonto.

Scenarioet viser et samlet tap på 40 mill. kroner hvor kapitalkravet for operasjonell risiko fra før utgjør 65 mill. kroner. Tapet knyttet til de operasjonelle hendelsene vil ikke ha noe effekt på det samlede kapitalkravet da dette ikke blir hensyntatt i Pilar 1 beregningen. Kapitalkravet for operasjonell risiko beregnes som 3 prosent av opptjent premie. Inntreffer scenarioet endres solvensmarginen fra 183 prosent til 175 prosent som følge av redusert solvenskapital knyttet til tapet på 40 mill. kroner.

DET INNTREFFER STORSKADER SOM I 2010 – DNB

Scenarioet viser effektene av reassuransprogrammet. XL-programmet er illustrert i scenarioet med naturskader. I dette scenarioet illustreres effekten av aggregate og stop loss-programmet. Skadeprosenten i 2010 ble på 120 prosent for bransjen brann/kombinert. Storskader var hovedårsaken til den svake skadeprosenten. Uten storskadene var skadeprosenten på 80 prosent. Porteføljen for denne produktgruppen er økt med 245 prosent siden 2010.

Solvensmarginen reduseres fra 183 prosent til 159 prosent ved at scenariot inntreffer. Solvenskapitalen reduseres med 100 mill. kroner mens solvenskapitalkravet øker fra 504 mill. kroner til 517 mill. kroner som følge av at det forutsettes at avsetningen øker tilsvarende tapet på 100 mill. kroner.

C.1 FORSIKRINGSRISIKO

Forsikringsrisiko omfatter de risikoene som selskapet er eksponert for gjennom sin forsikringsvirksomhet. Disse fordeler seg på følgende risikokategorier:

Figur 4: Forsikringsrisiko

Selskapet er eksponert mot både helseforsikring lik skadeforsikring og skadeforsikring.

PREMIERISIKO

Premierisiko oppstår som følge av feil i prising, i produktene eller strategien. Den omfatter risikoen for at skadefrekvens og omfang av skadene avviker fra det som var forventet, og at premien derfor ikke er tilstrekkelig til å dekke fremtidige skader.

RESERVERISIKO

Reserverisiko er risikoen for at erstatningsavsetningene ikke er tilstrekkelig til å dekke skader som har inntruffet.

For en portefølje av forsikringskontrakter hvor det benyttes sannsynlighetsteori ved beregning av pris og forsikringstekniske avsetninger, er den største risiko selskapet står overfor i forbindelse med forsikringskontrakter at de faktiske erstatningsbeløpene overstiger de beløp som er avsatt til å dekke erstatningene. Forsikringshendelser rammer tilfeldig og det observerte antall hendelser og erstatningsbeløp vil som en naturlig følge av dette variere fra år til år i forhold til det nivå som er beregnet ved statistiske teknikker.

AVGANGSRISIKO

Avgangsrisiko er risikoen knyttet til forsikringsavtaler med forventet lønnsomhet som avsluttes før hovedforfall.

KATASTROFERISIKO

Katastroferisiko oppstår som følge av feil i håndtering av aggregering og/eller akkumulering av risiko. Dette kan resultere i økt eksponering for katastroferisiko som for eksempel:

- Naturkatastrofe
- Menneskeskapt katastrofer
 - Terror
 - Eksplosjon/brann
 - Pandemi
 - Masseulykke
 - Konsentrasjon av mennesker

SENSITIVITETSANALYSE FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT OG EGENKAPITAL

I tabellen under vises påvirkningen på resultat og egenkapitalen (før skatt) av 1 prosent endring i brutto opptjent premie og 1 prosentpoeng endring i Combined Ratio for egen regning. Combined Ratio er det mest brukte kriteriet for å måle lønnsomhet innen skadeforsikring. En endring i Combined Ratio kan skyldes en endring i skadefrekvens, erstatningsnivå og/eller administrasjonskostnader.

Resultat før skatt (f.e.r.)		Effekt i mill. kroner
1 prosentpoeng endring i Combined Ratio (SB1S AS)	Privat	+/- 48,0
1 prosentpoeng endring i Combined Ratio (SB1S AS)	Bedrift	+/- 8,9
1 prosentpoeng endring i premienivået (SB1S AS)		+/- 56,9
1 prosentpoeng endring i Combined Ratio (DNB)	Privat	+/- 22,3
1 prosentpoeng endring i premienivået (DNB)		+/- 1,3

Tabell 8: Sensitivitetsanalyse: Forsikringsrisiko

FORSIKRINGSRISIKO - RISIKOREDUSERENDE TEKNIKKER

Selskapet styrer forsikringsrisikoen gjennom selskapets fastsatte tegningsregler innenfor definerte områder.

Gjennom selskapets resultatstyring sikres nødvendige lønnsomhetstiltak slik at forsikringsrisikoen reduseres. Videre benytter selskapet seg også av gjenforsikringsavtaler for å redusere forsikringsrisikoen. Disse avtalene er gjenstand for årlig fornyelse.

KATASTROFERISIKO OG KUMULE

Selskapet har definerte underwritingsregler innenfor både privat- og bedriftsmarked. Selskapets konsentrasjonsrisiko knyttet til forsikring er hovedsakelig kumulerisiko innenfor brannforsikring og yrkesskadeforsikring. Forsikring av eget bygg – Hammersborggata 2 og yrkesskadeforsikring for egne ansatte i samme bygg utgjør de største risikoene. Eksponeringen er beskyttet gjennom selskapets gjenforsikringsprogram.

C.2 MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko består av risiko knyttet til negativ verdiutvikling i aksjer, renter, kredittmarginer (spread), valuta og eiendom. I tillegg vil selskapet kunne ha mulighet til å ha en mindre andel av alternative investeringer som for eksempel hedgefond og private equity.

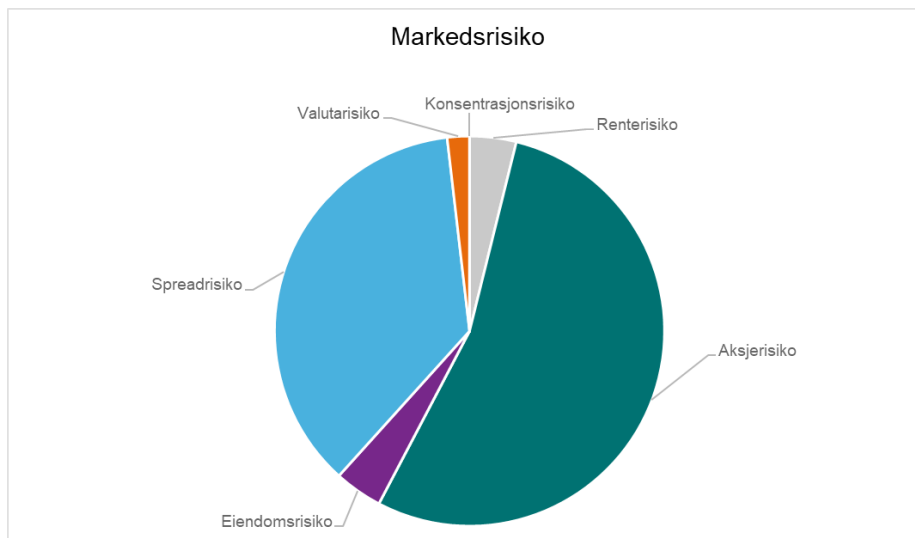
Figur 5: Markedsrisiko - Aktivklasser

Markedsrisiko	
Aksjerisiko	Aksjerisiko er risiko knyttet til endring i markedsverdi for posisjoner i egenkapitalinstrumenter, herunder aksjer, aksjefond, kombinasjonsfond, hedgefond og private equity, samt derivater med egenkapitalinstrumenter som underliggende. Fremtind utfører deler av aksjeinvesteringene ved bruk av diskresjonær forvaltning gjennom direkte eierskap i børsnoterte selskaper.
Renterisiko	Renterisiko defineres som endring i markedsverdier på selskapets investeringer i obligasjons- og sertifikatmarkedet samt selskapets forsikringsforpliktelser som følge av endring i markedsrentene.
Eiendomsrisiko	Eiendomsrisiko er risiko knyttet til verdiutvikling på selskapets posisjoner i fast eiendom. Eventuelle plasseringer i eiendomsfond som ikke har et vesentlig innslag av lånefinansiering medregnes under vurderingen av eiendomsrisiko.
Kredittmarginrisiko	Kredittmarginrisiko er risiko for endring i markedsverdi på selskapets investeringer i rentepapirer som følge av endring i kredittmarginer for ulike kredittrating klasser.
Valutarisiko	Valutarisiko er risiko for tap som oppstår som følge av endring i kursen mellom NOK og utenlandske valutaer.

Tabell 9: Markedsrisiko

Figur 6 viser selskapets brutto kapitalkrav i prosent for de ulike aktivklassene pr. 1.1.2019. Aksjerisiko er den aktivklassen med størst kapitalkrav etterfulgt av kredittmarginrisiko (spreadrisiko). Grunnen til at aksjerisikoen er så dominerende er at selskapets eiendomsdøtre er stresset med 22 prosent og lagt til i kapitalkravet for type 2 aksjer før korrelasjon. Dette gjøres med bakgrunn i at selskapets eiendomsinvesteringer er å betrakte som strategiske investeringer og at

investeringseiendommene er satt opp som egne aksjeselskap. Risiko knyttet til eiendomsdøtrene utgjør ca. 28 prosent av markedsrisikoen totalt sett og ca. 50 prosent av den totale aksjerisikoen i figuren under.

Figur 6: Markedsrisiko fordeling

C.2.1 FORSIKTIGHETSPRINSIPPET

Markedsrisiko er risiko knyttet til negativ utvikling for aksjer, renter, spread, valuta og eiendom. I denne sammenheng relatert til posisjoner rente-, valuta-, kreditt-, eiendoms- og aksjemarkedet.

Rammer og retningslinjer for styring av markedsrisiko følger av selskapets investeringsstrategi som er vedtas årlig av styret. Selskapets eksponering mot utenlandsk valuta i investeringsporteføljen er valutasikret til NOK i den grad det foreligger kjente markedspriser i den respektive valutaen. Dette betyr at valutarisikoen er å anse som lav i porteføljen.

Diversifisering og spredning av de ulike risikotypene og verdipapirene i investeringsporteføljen er sentralt i investeringsstrategien og tilhørende retningslinjer. Hovedformålet er at ingen forvaltere, enkeltfond eller enkelt-investeringer skal kunne dominere avkastning og risiko i porteføljen. Det benyttes derfor flere forvaltere og det settes krav til maksimal konsentrasjon mot motparter der det er relevant og kan være en utfordring.

Selskapet benytter i hovedsak eksterne forvaltere i forvaltningen, mens mandatet for eiendom og hold-til-forfall obligasjoner forvaltes internt i selskapets egne kapitalforvaltningsavdeling. For de øvrige investeringsmandatene velges uavhengige forvaltere til å forvalte de ulike mandatene innenfor aksjer og renter.

Styret setter nominelle rammer for hver aktivaklasse, i tillegg setter også styret rammer innenfor aktivaklassene. Rammene i investeringsstrategien er ment å sikre at porteføljen og investeringene er i tråd med forsiktighetsprinsippet. Rammene og strategien sikrer dermed at investeringene har riktig profil og eksponering med tanke på kredittkvalitet, likviditet, prising, målbarhet, osv. Eksempelvis er det blant annet krav til hvor stor andel av porteføljen som skal være bestå av Investment Grade rentepapirer og hvor stor andel som kan være i såkalte High yield rentepapirer, med noe høyere risiko og avkastning.

Ved investering i nye produkter, aktivaklasser eller instrumenter vil det gjennomføres utstrakt testing og inngående vurderinger før investeringen foretas. Dersom det på basis av vurderingene og undersøkelsene besluttes å investere i en ny type instrument eller aktivaklasse, vil det investere et mindre beløp for å sikre at det ikke dominerer avkastning og risiko, samtidig som instrumentets utvikling observeres og sammenlignes mot forventet utvikling.

C.2.2 RISIKOKONSENTRASJON

Konsentrasjonsrisiko beregnes etter type og størrelse på eksponeringen i tillegg til kredittrating på motparten. Selskapet har pr. 1.1.2019 ingen konsentrasjonsrisiko.

Selskapets største andel av obligasjoner er investert i papirer uten kredittrating (ikke ratede) fra et godkjent kredittrating byrå. Andelen består i hovedsak av norske sparebanker som ansees som gode og sikre investeringer. Av selskapets investeringer i obligasjoner utgjør 62,9 prosent verdipapirer med kredittratingen AAA, AA, og A (inkl. obligasjoner med fortrinnsrett).

Kredittrating i porteføljen (mill. kroner)			
	Antall papirer	Markedsverdi	Andel
Statsobligasjoner og statsgaranterte	30	1 067	11,2%
AAA	77	534	5,6%
AA	170	1 309	13,8%
A	235	1 787	18,8%
BBB	192	949	10,0%
BB	14	68	0,7%
B	3	30	0,3%
CCC eller lavere	0	0	0,0%
Obligasjoner med fortrinnsrett AAA	68	1 123	11,8%
Obligasjoner med fortrinnsrett AA	11	149	1,6%
Ikke ratede	177	2 473	26,1%
Sum	977	9 487	100,0%

Tabell 10: Markedsrisiko konsentrasjon – basert på kredittrating

Sett bort i fra statsobligasjoner (1.067 mill. kroner) er selskapet største eksponering mot BN Bank ASA (209 mill. kroner). Av den totale investeringsporteføljen utgjør eksponeringen mot BN Bank ASA 1,7 prosent. Sett bort i fra eksponeringen mot utstedere av statsobligasjoner består selskapets ti største motparter av banker, boligkreditt- og eiendomsselskaper samt Oslo Kommune.

Motpartsrisiko i investeringsporteføljen			
Utsteder	Markedsverdi (MNOK)	Andel av obligasjoner	Andel av portefølje
BN BANK ASA	209	2,2 %	1,7 %
SPAREBANK 1 BV	184	1,9 %	1,5 %
OSLO KOMMUNE	185	2,0 %	1,5 %
SPAREBANK 1 BOLIGKREDITT AS	177	1,9 %	1,4 %
SPAREBANK 1 SR-BANK ASA	166	1,8 %	1,3 %
SPAREBANKEN OST	136	1,4 %	1,1 %
NORDEA EIENDOMSKREDITT AS	103	1,1 %	0,8 %
OLAV THON EIENDOMSSKAP	129	1,4 %	1,0 %
SPAREBANK 1 ØSTLANDET	150	1,6 %	1,2 %
NORDEA BANK ABP	82	0,9 %	0,7 %

Tabell 11: Markedsrisiko konsentrasjon – basert på utsteder

Selskapets portefølje anses som differensiert med hensyn på spredning mellom ulike motparter.

C.3 RISIKOREDUKSJONSTEKNIKKER

Selskapet administrerer investeringsporteføljen i henhold til risikoprofil med de begrensninger selskapets styre fastsetter gjennom blant annet investeringsrammer knyttet til øvre og nedre grense for hver aktivaklasse, durasjoner og kredittrating. Som ett ledd i å redusere markedsrisikoen benyttes valutasikringsderivater for investeringer i utenlandske verdipapirer. Selskapet skal være tilnærmet 100 prosent valutasikret.

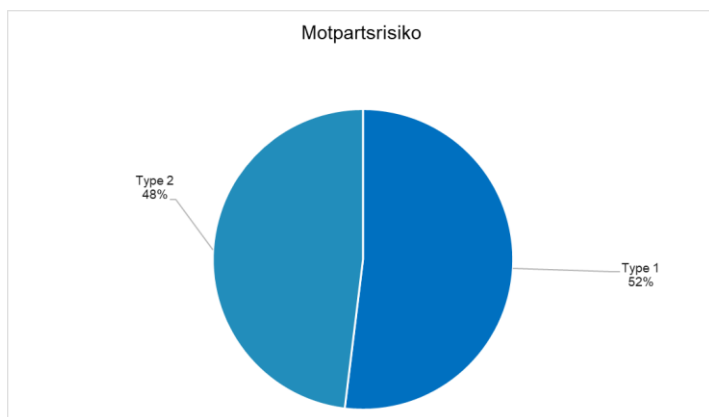
En metode selskapet reduserer renterisikoen på er ved hjelp av investeringer i obligasjoner med flytende rente slik at disse fungerer som en sikring mot de tekniske avsetningene (forpliktelsene).

Selskapets risikostyringsfunksjon har ansvar for å overvåke de ovennevnte risikoreducerende tiltakene og effektene.

C.4 MOTPARTSRISIKO

Motpartsrisiko defineres som risikoen for at selskapets påføres tap som følge av at selskapets motparter ikke innfrir sine forpliktelser ovenfor selskapet. Motpartsrisiko er inndelt i Type 1 og Type 2, hvorav førstnevnte omfatter gjenforsikringskontrakter, derivatmotparter og bankinnskudd mens sistnevnte omfatter fordringer på formidlere og kunder.

Motpartsrisiko avhenger i stor del av motpartens kredittrating. Kredittratingen for reassurandører overvåkes kontinuerlig av selskapets reassurandørmegler. I tillegg utfører Fagsjef Reassuranse en kontroll mot Standard & Poor's sin kredittrating database hvert kvartal. Kredittrating på øvrige motparter kontrolleres av selskapets Risikostyringsfunksjon.

Figur 7: Motpartsrisiko

C.5 LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisikoen i selskapet er knyttet til hvorvidt selskapet klarer å betjene forpliktelsene innen forfall uten at det oppstår vesentlige ekstrakostnader. Likviditetsrisiko er også risikoen for ikke å kunne finansiere ønsket vekst og utvikling. Selskapet skal til enhver tid ha nok likviditet til å innfri sine betalingsforpliktelser ved forfall. Samtidig skal likviditetsstyring foregå på en slik måte at finansiell avkastning på investerte midler er tilfredsstillende.

Selskapets risikoreducerende tiltak knyttet til likviditetsrisiko er at selskapet til enhver tid har en tilfredsstillende kapitalbuffer fastsatt ut ifra investeringsstrategi og stresstestberegninger. Kapitalbufferen består av kontanter, bankinnskudd, obligasjoner med fortrinnsrett (kredittrating - AAA), pengemarkedsfond og statsobligasjoner (kredittrating - AAA).

FORTJENESTE I FREMTIDIGE PREMIER

Beregningen av «Expected profits in future premiums» (EPIFP) gjøres på hver homogene risikogruppe og samles i en post. Pr. 1.1.2019 var den beregnede fortjenesten i fremtidige premier for DNB-porteføljen på 108,6 mill. kroner og 303 mill. kroner for SB1S-porteføljen. Forventet fortjeneste i fremtidige premier beregnes som differansen mellom de forsikringstekniske avsetningene (uten risikomargin) beregnet i samsvar med direktivet og en beregning av de forsikringstekniske avsetningene (uten risikomargin), der det forutsettes at fremtidig premie ikke har en annen skade eller kostnadsratio sammenlignet med øvrig premie for den gjeldende bransjen.

C.6 OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Definisjonen omfatter/inkluderer også juridisk risiko og compliance risiko. Operasjonell risiko omfatter både utilsiktede og tilsiktede hendelser, og er til stede i hele organisasjonen. Operasjonelle hendelser kan føre til tap i øvrige risikokategorier, slik som for eksempel markeds- og forsikringsrisiko. Operasjonell risiko under standardformelen omfatter ikke risiko relatert til strategiske beslutninger eller omdømmerisiko. Selskapet har definert en risiko for at virksomheten lammes som følge av cyber-angrep inn under operasjonell risiko. Selskapet har et økende fokus på Cyber-risiko.

C.7 ANDRE VESENTLIGE RISIKOER

Gjennom selskapets ORSA-prosess identifiserer selskapet også risiko av mer strategisk og forretningsmessig karakter. Strategisk risiko defineres som risiko for tap som følge av manglende evne til å implementere forretningsplaner, feilvalgte strategiske beslutninger, manglende allokering av ressurser, eller tilpasninger av forretningen til endringer i markedet. Forretningsmessig risiko defineres som risiko for tap som følge av uventede endringer i juridiske rammebetingelser, endringer i eksterne politiske, økonomiske og sosiale forhold.

Strategisk og forretningsmessig risiko har stort fokus i selskapet og følges opp løpende. Dette innebærer å følge nøye med på utvikling i rammebetingelser, endringer i eksterne politiske, økonomiske og sosiale forhold.

C.8 ANDRE OPPLYSNINGER

Informasjonen i kapittel C gir et korrekt og hensiktsmessig bilde av selskapets risikoprofil.

D. VERDSETTING FOR SOLVENSFORMÅL

D.1 EIENDELER

Under Solvens II regelverket skal alle eiendeler i balansen verdsettes til en betryggende markedsverdi. I hovedsak medfører dette en endring i verdi for obligasjoner hold til forfall, eiendomsinvesteringer samt immaterielle eiendeler.

Selskapet har pr. 1.1.2019 en regnskapsmessig verdi på immaterielle eiendeler på 182 mill. kroner. Selskapets immaterielle eiendeler består hovedsakelig av kostnader knyttet til programvare. For at dette skal kunne verdsettes under Solvens II må eiendelene klart kunne skilles ut for salg, samt at det må eksistere eksempler på tilsvarende transaksjoner i markedet.

Selskapets hold til forfall obligasjoner kommer med en ferdig beregnet markedsverdi fra selskapets depotbank. Hold til forfall er en intern klassifisering som medfører at obligasjonene føres i regnskapet til amortisert kost. Pr. 1.1.2019 utgjør forskjellen mellom amortisert kost og markedsverdi 31 mill. kroner. På grunn av at selskapets investeringseiendommer vurderes til kostpris i morselskapet og til markedsverdi i Solvens II medfører dette en merverdi knyttet til eiendom på 729 mill. kroner.

I regnskapsbalansen føres derivatene avhengig av nettoverdi. Er nettoverdien negativ føres derivatene som en forpliktelse og hvis verdien er positiv føres derivatene som en eiendel. I Solvens II balansen skal derivatene føres brutto, dermed føres det verdier både for eiendeler og forpliktelser i Solvens II balansen. Brutto føringene i Solvens II balansen utgjør i sum nettoføringen i regnskapsbalansen.

Tabellen under viser verdsettelsen under Solvens II sammenlignet med regnskapsverdier.

Eiendeler	Solvens II-verdier	Årsregnskapsverdier	Differanse
Goodwill	0	0	0
Periodiserte anskaffelsesutgifter	0	0	0
Immaterielle eiendeler	0	181 902 812	-181 902 812
Eiendeler ved skatt (utsatt skattefordel)	0	0	0
Overfinansiering av ytelsesbaserte pensjonsordninger (ytelser til ansatte)	2 313 281	2 313 281	0
Eiendom, anlegg og utstyr til eget bruk	0	0	0
Investeringer (ekskl. eiendeler knyttet til kontrakter med investeringsvalg)	12 795 732 715	11 992 022 416	803 710 298
Eiendom (annet enn til eget bruk)	0	0	0
Investeringer i tilknyttede foretak, herunder deltakerinteresser	1 664 845 570,00	935 571 604	729 273 966
Aksjer mv.	178 390 317	178 390 317	0
Aksjer - børsnoterte	178 390 317	178 390 317	0
Aksjer - ikke børsnoterte	0	0	0
Obligasjoner	7 349 456 933	7 318 351 622	31 105 311
Statsobligasjoner mv.	1 719 803 841	1 715 904 262	3 899 578
Foretaksobligasjoner mv.	5 289 537 748	5 262 332 015	27 205 733
Strukturerte verdipapirer	0	0	0
Sikrede verdipapirer	340 115 344	340 115 344	0
Verdipapirfond mv.	3 201 929 741	3 201 929 741	0
Derivater	43 783 272	452 251	43 331 021
Innskudd annet enn kontantekvivalenter	0	0	0
Andre investeringer	357 326 881	357 326 881	0
Eiendeler knyttet til kontrakter med investeringsvalg	0	0	0
Utlån	196 713 234	196 713 234	0
Utlån med sikkerhet i forsikringskontrakter	0	0	0
Utlån til enkeltpersoner	196 713 234	196 713 234	0
Øvrige utlån	0	0	0
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske bruttoavsetninger:	204 818 752	266 765 201	-61 946 448
Skadeforsikring og helseforsikring håndtert som skadeforsikring	204 818 752	266 765 201	-61 946 448
Skadeforsikring ekskl. helseforsikring håndtert som skadeforsikring	52 688 722	266 765 201	-214 076 479
Helseforsikring håndtert som skadeforsikring	152 130 031	0	152 130 031
Gjenforsikringsdepoter	0	0	0
Fordringer i forbindelse med direkte forsikring, herunder forsikringsformidlere	534 366 967	2 964 405 617	-2 430 038 650
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	56 528 845	56 528 845	0
Ikke forsikringsrelaterte fordringer	22 260 135	22 260 135	0
Egne aksjer (holdt direkte)	0	0	0
Forfalte beløp relatert til elementer i ansvarlig kapital som er innkalt men ikke innbetalt	0	0	0
Konter og kontantekvivalenter	232 513 930	232 513 930	0
Øvrige eiendeler	0	0	0
Sum eiendeler	14 045 247 859	15 915 425 470	-1 870 177 611

Tabell 12: Eiendeler i balansen pr. 1.1.2019

Utover de ovennevnte endringene får kundefordringer en vesentlig endring i verdi på eiendelssiden av balansen ved at de reduseres med 2.430 mill. kroner. For kontrakter med terminbetaling innebærer dette en reklassifisering av kundefordringer på eiendelssiden av balansen til premieavsetningen. Differansen må dermed sees i sammenheng med reduksjonen i de

forsikringstekniske avsetningene på forpliktessiden. Verdien på midler til gode hos reassurandører reduseres med 62 mill. kroner. Dette har sammenheng med verdsettelsen av brutto forsikringstekniske avsetninger. Lavere verdi på brutto forsikringstekniske avsetninger gir samtidig lavere verdi på reassurandørens andel av avsetningene.

D.2 FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Tabellen under viser brutto forsikringstekniske avsetninger pr. bransje:

	Forsikring mot utgifter til medisinsk behandling	Forsikring mot inntektstap	Yrkeskade-forsikring	Motorvogn-forsikring -trafikk	Motorvogn-forsikring -øvrige	Sjøforsikring, transport-forsikring og luftfartforsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars-forsikring	Assistanse-forsikring	Forsikring mot diverse økonomiske tap	Sum
Premieavsetning brutto - Solvens II	14 437 093	-23 343 438	11 307 524	-52 957 476	186 206 367	2 419 230	175 271 765	10 762 957	-19 073 087	19 522 491	324 553 424
Erstatningsavsetning brutto - Solvens II	466 903 898	360 121 448	534 077 383	1 009 119 522	314 748 384	19 094 798	1 539 338 566	74 974 934	198 773 480	23 540 939	4 540 693 350
Risikomargin brutto - Solvens II	13 320 611	24 046 420	66 591 745	75 812 359	69 825 241	5 992 107	172 565 620	7 459 472	34 736 275	7 508 310	477 858 161
Brutto forsikringstekniske avsetninger	494 661 602	360 824 429	611 976 652	1 031 974 404	570 779 992	27 506 135	1 887 175 951	93 197 363	214 436 668	50 571 739	5 343 104 935

Tabell 13: Forsikringstekniske avsetninger brutto

Under Solvens II er **premieavsetningen** beregnet som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for ikke avløpt risiko for kontrakter innen kontraktens grense. **Premieavsetningene** i henhold til regnskapsprinsipper tilsvarer ikke avløpt risiko av forfalt premie for kontrakter som gjelder på verdsettelsestidspunktet, hvor det ikke gjøres fradrag for eventuelle kostnader før den forfalte premien periodiseres. Den praktiske konsekvensen av denne forskjellen er i hovedsak at forventet fremtidig overskudd for forsikringskontraktene som selskapet er ansvarlig for inkluderes som tellende kapital i Solvens II-balansen. At **premieavsetningene** i Solvens II er diskontert gir også en forskjell.

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på balansetidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte skader og skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt. Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av Skadeservice, mens avsetningen for ikke meldte skader er beregnet etter anerkjente statistiske modeller som Chain Ladder og Bornhuetter Ferguson. I tillegg inkluderes en avsetning for fremtidige skadebehandling. Modellens treffsikkerhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere ettermeldte skader som er estimert av modellen.

Erstatningsavsetningen for solvensformål er diskontert, men **erstatningsavsetningen** er ikke diskontert i regnskapstallene. Alle øvrige forutsetninger for Solvens II formål er identiske med de regnskapsmessige forutsetninger.

Beregning av **risikomargin** er gjennomført etter forenkling nummer 3 i regelverket¹. Risikomarginen beregnes som kostnaden ved å ha nødvendig kapital for eventuelt å avvikle virksomheten.

I beregningen av forsikringstekniske avsetninger, er den største usikkerheten at de faktiske erstatningsbeløpene er større eller mindre enn de beløp som er avsatt for forsikringsforpliktelser. Usikkerheten er størst for bransjer med lang hale. Det er benyttet stokastiske metoder for å vurdere usikkerhet i disse bransjene.

Tabellen under viser brutto forsikringstekniske avsetninger til solvensformål og i regnskapet:

	Forsikring mot utgifter til medisinsk behandling	Forsikring mot inntektstap	Yrkeskade-forsikring	Motorvogn-forsikring -trafikk	Motorvogn-forsikring -øvrige	Sjøforsikring, transport-forsikring og luftfartforsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars-forsikring	Assistanse-forsikring	Forsikring mot diverse økonomiske tap	Sum
brutto premieavsetning	46 536 000	35 917 000	43 177 000	602 572 000	960 722 000	1 841 000	1 328 623 000	29 038 000	267 420 000	61 274 000	3 377 120 000
brutto erstatningsavsetning	494 009 000	379 594 000	592 551 000	1 072 762 000	308 974 000	1 783 000	1 580 129 000	77 929 000	201 919 000	23 709 000	4 733 359 000
Sum brutto forsikringsregnskap	540 545 000	415 511 000	635 728 000	1 675 334 000	1 269 696 000	3 624 000	2 908 752 000	106 967 000	469 339 000	84 983 000	8 110 479 000
Brutto premieavsetning - Solvens II	14 437 093	-23 343 438	11 307 524	-52 957 476	186 206 367	2 419 230	175 271 765	10 762 957	-19 073 087	19 522 491	324 553 424
Brutto erstatningsavsetning - Solvens II	466 903 898	360 121 448	534 077 383	1 009 119 522	314 748 384	19 094 798	1 539 338 566	74 974 934	198 773 480	23 540 939	4 540 693 350
Risikomargin Solvens II	13 320 611	24 046 420	66 591 745	75 812 359	69 825 241	5 992 107	172 565 620	7 459 472	34 736 275	7 508 310	477 858 161
Sum brutto Solvens II	494 661 602	360 824 429	611 976 652	1 031 974 404	570 779 992	27 506 135	1 887 175 951	93 197 363	214 436 668	50 571 739	5 343 104 935
Forskjell: regnskap-Solvens II	45 883 398	54 686 571	23 751 348	643 359 596	698 916 008	-23 882 135	1 021 576 049	13 769 637	254 902 332	34 411 261	2 767 374 065

Tabell 14: Forsikringstekniske avsetninger: Solvens II og regnskap

Reassurandørens andel av beste estimat premieavsetning

For verdsettelse av premieavsetningen legges selskapets reassuransprogram for 2019 til grunn. Programmet for 2019 består kun av XL-kontrakter. Avgitt fremtidig premie beregnes basert på premieratene i XL-kontraktene. Skadekontantstrømmene beregnes ved å se på forventet effekt av reassuransprogrammet basert på selskapets prognoser.

¹ Risikomargin: Et påslag som skal reflektere kapitalkostnaden et annet selskap vil ha ved en overtakelse av selskapets forsikringsforpliktelser

Reassurandørenes andel av beste estimat erstatningsavsetning

Her benyttes de avgitte beløpene som er fra regnskapet. Reassurandørenes andel av RBNS og IBNR er beregnet pr. skadeårgang basert på gjeldende reassuranskontrakter for hver historisk skadeårgang. Diskontering er basert på utbetalingsprofilen pr. bransje.

D.3 ANDRE FORPLIKTELSER

Pr. 1.1.2019 utgjør differansen mellom den regnskapsmessige verdien for forsikringstekniske avsetninger i Solvens II 3 698 mill. kroner. Dette må sees i sammenheng med differansen knyttet til kundefordringene på 2 430 mill. kroner på eiendelssiden (se D.1 Eiendeler).

Endring i utsatt skatt på 49 mill. kroner fremkommer med bakgrunn i endringer av verdier mellom regnskap og Solvens II balansen samlet sett for eiendeler og forpliktelser. Det er lagt til grunn en skattesats på 25 prosent i beregningen av utsatt skatt.

Differansen mellom regnskapsverdi og Solvens II verdien for posten *Øvrige forpliktelser* på -1 158 mill. kroner skyldes omklassifisering av garantiavsetningen fra egenkapital til forpliktelse i tillegg til at en andel (116 mill. kroner) av fond knyttet til kollektiv hjem er lagt til den ansvarlige kapitalen, tilsvarende beregnet risiko.

Som nevnt i kapittel D.1 Eiendeler bruttoføres derivater under Solvens II.

Solvenskapitalen består av sum eiendeler fratrukket sum forpliktelser pluss ett ansvarlig lån på 250 mill. kroner. I tabellen under er det ikke gjort en avsetning til utbytte for forpliktelsene. Se avsnitt E.1 for beregning av solvensmargin justert for utbytte.

	Solvens II-verdier	Årsregnskapsverdier	Differanse
Forpliktelser			
Forsikringstekniske avsetninger - skadeforsikring	5 336 487 030	9 034 965 624	3 698 478 594
skadeforsikring)	3 869 820 561	0	
Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	0	0	
Beste estimat	3 495 921 177	0	
Risikomargin	373 899 384	0	
Forsikringstekniske avsetninger - helseforsikring (håndtert som skadeforsikring)	1 466 666 469	0	
Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	0	0	
Beste estimat	1 362 707 692	0	
Risikomargin	103 958 777	0	
Andre forsikringstekniske avsetninger	0	0	
Betingede forpliktelser	0	0	
Avsetninger, andre enn forsikringstekniske avsetninger	0	0	
Pensjonsforpliktelser	17 504 414	17 504 414	0
Premiedepot fra gjenforsikringsforetak	0	0	
Forpliktelser ved utsatt skatt	357 335 511	308 150 636	-49 184 876
Derivater	67 642 698	24 311 677	-43 331 021
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	
Finansielle forpliktelser, annet enn gjeld til kredittinstitusjoner	1 735 446	1 735 446	0
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring, herunder forsikringsformidlere	134 256 252	113 126 365	-21 129 888
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	4 449 212	4 449 212	0
Betalingsforpliktelser (til leverandører, ikke forsikring)	237 276 037	237 276 037	0
Fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital	250 000 000	250 000 000	0
Fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital som ikke inngår i basiskapitalen			
Fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital som inngår i basiskapitalen	250 000 000	250 000 000	
Øvrige forpliktelser	2 650 471 036	1 492 295 784	-1 158 175 253
Sum forpliktelser	9 057 157 636	11 483 815 193	2 426 657 557
Sum eiendeler fratrukket sum forpliktelser	4 988 090 222	4 431 610 276	556 479 946
Solvenskapital	5 238 090 222		

Tabell 15: Verdsettelse av forpliktelser

D.4 ALTERNATIVE VERDSETTINGSMETODER

Selskapet benytter ingen alternative verdsettelsesmetoder.

D.5 ANDRE OPPLYSNINGER

Informasjonen i kapittel D gir et korrekt og hensiktsmessig bilde av selskapets verdsettelse av eiendeler og forpliktelser.

E. KAPITALSTYRING

Kapitalstyringen i selskapet skal sikre en effektiv kapitalanvendelse sett i forhold til å:

- sikre forpliktelsene overfor selskapets kunder
- sikre at fastsatt minstekrav solvensmargin basert på risikoprofil og risikotoleranse oppfylles
- sikre at interne mål for solvensmargin overholdes
- tilfredsstillende eiernes krav til egenkapitalavkastning
- sikre at selskapet kan utnytte vekstmuligheter i markedet

Pr. 1.1.2019 har Fremtind med datterselskaper ingen låneavtaler som legger vesentlige begrensninger på muligheten til å utbetale utbytte eller konsernbidrag.

I en situasjon hvor selskapet skulle ha behov for tilførsel av kapital vil alternativene være:

- Ny egenkapital fra eiere
- Tilbakeholdelse av overskudd
- Ansvarlig lån

E.1 ANSVARLIG KAPITAL

Selskapets solvenskapital før avsetning til utbytte er på 5.238 mill. kroner pr. 1.1.2019.

Kapitalposten *Opptjent egenkapital inkl. årets overskudd etter antatt utbytte* inneholder fond for urealiserte gevinster, annen opptjent egenkapital og naturskadekapital. Under dagens regnskapsregelverk medregnes avsetning til naturskadeordningen og avsetning til garantiordningen som en del av denne posten, mens garantiordningen ikke inngår i beregningen under Solvens II.

Justering av eiendeler representerer forskjellen mellom regnskapsmessig- og Solvens II verdi for de balanseførte eiendelene i selskapet. Under denne posten inngår merverdi ved overgang til markedsverdi for hold til forfall obligasjoner og eiendom samt bruttoføring av derivater (som beskrevet i D.1 Eiendeler).

Justering av tekniske avsetninger viser til differansen mellom regnskapsmessig- og Solvens II verdi for balanseførte forpliktelser under tekniske avsetninger.

Justering av andre forpliktelser refererer til utsatt skatt som følge av forskjellen i eiendeler før endring i skatt og forskjell i forpliktelser før endring i skatt. Under Solvens II inkluderer denne posten *utsatt skatt i henhold til dagens regelverk* i tillegg til effekt på utsatt skatt som kommer fra *forskjell eiendeler før endring i skatt* pluss *forskjell i forpliktelser før endring i skatt*.

Selskapets tilgjengelige kapital under Solvens II øker med ca. 807 mill. kroner.

Tilgjengelig kapital pr. 1.1.2019 (mill. kroner)	Solvens II	Regnskap	Differanse
Ordinær aksjekapital	397	397	0
Annen innskutt egenkapital	494	0	494
Overkurs	368	368	0
Opptjent egenkapital inkl. årets overskudd etter antatt utbytte	2 256	3 101	-844
Sum kapital før justeringer	3 516	3 865	
Justeringer av eiendeler	-1 870		-1 870
Justeringer av tekniske avsetninger	2 874		2 874
Justeringer av andre forpliktelser (utsatt skatt)	-98		-98
Ansvarlig lån	250		250
Solvenskapital	4 672	3 865	807
Solvenskapital inkl. Utbytte på 566 mill. kroner	5 238		

Tabell 16: Tilgjengelig kapital pr. 1.1.2019

Selskapets solvenskapital består av tier 1 og tier 2 kapital. Hvorav tier 1 kapital utgjør 77 prosent av solvenskapitalen. Tier 1 kapital representerer den beste kvaliteten på kapital. De resterende 23 prosentene består av naturskadekapital på 964 mill. kroner og ansvarlig lån på 250 mill. kroner.

Tier kapital pr. 1.1.2019 (mill. kr.)	
Tier 1	4 042
Tier 2	1 197
Solvenskapital	5 238

Tabell 17: Kapitalgrupper

Beregning pr. 1.1.2019 viser at solvensmarginen til selskapet var på 230 prosent før avsetning til utbetaling av utbytte. Justert for utbytteutbetalingen reduseres selskapets solvensmargin til 205 prosent. Justert for avsetning til utbytte har selskapet et overskudd av kapital på 2.398 mill. kroner. Sett opp imot selskapets vedtatte kapitalmål på 160 prosent anses selskapet som godt kapitalisert.

Solvensmargin pr. 1.1.2019 (mill. kroner)	
Solvenskapital	5 238
Solvenskapitalkrav	2 274
Avsetning til utbytte	566
Solvensmargin	230%
Solvensmargin justert for utbytte	205%

Tabell 18: Solvensmargin pr. 1.1.2019

E.2 SOLVENSKAPITALKRAV OG MINSTEKAPITALKRAV

Under Solvens II beregnes et solvenskapitalkrav (SCR) og et minimumskapitalkrav (MCR). SCR skal representere den kapital et selskap må ha for å kunne tåle 99,5 prosent av mulige utfall på ett års sikt. MCR skal tilsvarende reflektere at selskapet minimum må tåle 85 prosent av mulige utfall på ett års sikt.

Ved brudd på SCR stilles det krav fra Finanstilsynet om å levere planer for hvordan selskapet skal kunne oppfylle SCR igjen. Det vil kreves at selskapets styre fremlegger eventuelle tiltak eller forbedringer av solvensposisjonen. I en normalsituasjon må selskapet i løpet av ni måneder igjen tilfredsstille SCR.

Ved brudd på MCR vil Finanstilsynet kunne frata selskapet konsesjonen dersom ikke selskapet møter kravet i løpet av tre måneder.

E.2.1 MINIMUMSKAPITALKRAV (MCR)

MCR definerer minimumskravet til kapital under Solvens II. Hvis selskapet bryter MCR kravet skal Finanstilsynet umiddelbart varsles. Etter regelverket vil selskapet da ha en måned til å utarbeide en plan for å oppfylle MCR. Deretter må selskapet i løpet av 3 måneder utøve planen og oppnå MCR.

MCR beregnes ut ifra beste estimat (netto) for premie og reserver i tillegg til forfalt premie.

Selskapets MCR er beregnet til 1.096 mill. kroner pr. 1.1.2019, og minimumsmarginen er på 389 prosent.

E.2.2 SOLVENSKAPITALKRAV (SCR)

Selskapets beregnede solvenskapitalkrav er på 2.274 mill. kroner. Det er lagt til grunn en skattesats på 25 prosent. Se nedenstående tabell for ytterligere detaljer knyttet til selskapets solvenskapitalkrav.

Beregning av SCR - Pilar 1	
	(mill.kroner)
Markedsrisiko	
- Renterisiko	48
- Aksjerisiko	667
- Eiendomsrisiko	49
- Spreadrisiko	452
- Valutarisiko	23
- Konsentrasjonsrisiko	0
Diversifiseringseffekt	-147
Sum markedsrisiko	1 091
Forsikringsrisiko	
- Skadeforsikringsrisiko	2 555
Diversifiseringseffekt	-502
- Helseforsikringsrisiko	788
Diversifiseringseffekt	-163
Sum forsikringsrisiko	2 677
Motpartsrisiko	169
Brutto kapitalkrav	3 938
- Diversifiseringseffekt totalrisiko	-1 149
Solvenskapalkrav før operasjonell risiko (BSCR)	2 788
Operasjonell risiko	244
Effekt av utsatt skatt	-758
Solvenskapalkrav	2 274
Solvenskapalkrav eks. Effekt utsatt skatt	3 032
Solvenskapital	5 238
Solvensmargin	230%
Solvensmargin eks. Effekt utsatt skatt	173%

Tabell 19: Pilar 1 kapitalkrav pr. 1.1.2019

Bruk av volatilitetsjustert rentekurve

Selskapet benytter volatilitetsjusterte rentekurver ved beregning av kapitalkravet for renterisiko knyttet til eiendeler og forpliktelser. Rentekurvene publiseres månedlig av European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA).

Selskapets solvensmargin uten bruk av volatilitetsjustert rentekurve er på 228 prosent. Justert for utbytte reduseres solvensmarginen fra 228 prosent til 204 prosent.

E.3 BRUK AV DURASJONSBASERT UNDERMODULEN FOR AKSJERISIKO VED BEREGNINGEN AV SOLVENSKAPITALKRAVET

Selskapet benytter ikke den durasjonsbaserte undermodulen for aksjerisiko.

E.4 FORSKJELLER MELLOM STANDARDFORMELEN OG BENYTTEDE INTERNE MODELLER

Selskapet benytter standardformelen til beregning av kapitalkrav under Solvens II.

E.5 MANGLENDE OPPFYLLELSE AV MINSTEKAPITALKRAVET ELLER SOLVENSKAPITALKRAVET

Selskapet har en solvensmargin på 230 prosent pr. 1.1.2019, mens minimumsmarginen er på 389 prosent. Selskapet har overholdt krav til minstekapitalkravet og solvenskapitalkravet i hele perioden.

E.6 ANDRE OPPLYSNINGER

Opplysningene i kapittel E gir et korrekt og hensiktsmessig bilde av selskapets kapitalstyring.

F. VEDLEGG

F.1 OFFENTLIGE RAPPORTERINGSSKJEMAER (QRT)

Se vedlegget: Fremtind Forsikring AS – Vedlegg til SFCR kvantitative rapporteringsskjemaer pr. 1.1.2019.